

Prezident icra başçısını işdən çıxardı

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№24 (3222) 26 İyul / 2022-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR



**Daha 7
hərbçi həbs
olundu**

İntihar, yoxsa dəhşətli cinayət?

Oğuzda "intihar etdiyi" iddia olunan 27 yaşlı müəllimin ölümü ilə bağlı şok faktlar



**Azərbaycanın təhlükəsizliyini
təhdid edən amillər...**



**Və yaxud prezident İlham Əliyevin
15 iyul sərəncamının pərdəarxası**



GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

**"Gömrük
Komitəsini
saxlamağa
ehtiyac
yoxdur"**



Mahmud Hacıyev: "Bu komitə yarandığı ilk gündən qılıncını sivirib düşüb bu millətin, Azərbaycan adlı dövlətin canına"

5

Layihə

**Şər qüvvələrin Azərbaycan
və Türkiyəyə qarşı birliyi**

Türk faktoru ön plana çıxanda ABŞ da Rusiya və İranla ortaqlar olur...

8-9

Xəbər

**Vüqar Səfərlinin vəsatəti
təmin edilmədi**

O, barəsindəki həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsini istəyib

2

Şəhid

**Vətən
xilaskarı**

11

Sosial

**Əlilliyi olan şəxslərin
reabilitasiya, istirahət
hüquqları pozulur**

Sosial Xidmətlər Agentliyi və hərbi qurumlar görümlərini icra etməkdən imtina edir

12

Xəbər

**Afiyəddin Cəlilovun
oğlunun ölkədən çıxışı
qadağan edildi**



2

Ölkə

**Müdafiəsiz qalmış
özal mülkiyyətdə
MTK özbaşınalığı**



6

Cəmiyyət

**Şəmkirdə iş adamına qarşı
qərarlı və bürokratik münasibət**

DƏDRX-nin 11 sayılı Şəmkir İdarəsi "Şəmkir Şampan Şərabları" ASC-nin Müşahidə Şurasının sədrinə obyektini "düzgün özəlləşdirmədiyini" bildirib

2005-ci ildə Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi özəlləşməni düzgün aparmadığı iddia olunur...

Ölkədə məmur özbaşınalığından, haqq-ədalətin tapdanasından yüzlərlə, minlərlə insan əziyyət çəkir, ruhi sarsıntı keçirir. Onların mənəvi, maddi durumlarına ciddi zərbə vurulur...

10

Hüquq

**7 ilə yaxın istintaq aparıldı,
amma gerçəklər ortaya çıxmadı**

12 dəfə istintaq dayandırılırsa və eyni sayda işə yenidən baxılması haqda qərar verilsə də "top" hər dəfə eyni müstəntiqə atıldı...

Yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan şəxs, ağır cinayət törətməsinə baxmayaraq, nə üçün həbs olunmayıb? Qəzetimizin ötən sayında Astara rayonu, Ərçivan kənd sakini Əliyev Muxtar Əli oğlu tərəfindən "Hürriyyət"ə daxil olan şikayət məktubunu dərc etmişdik. "11 əvvəl baş verən cinayətin izi ilə..." sərlövhəli yazıda şikayətçi bildirirdi ki, 11 il əvvəl Bakı şəhərində yaxından tanıdığı şəxs tərəfindən bıçaqlanaraq ağır bədən xəsarəti alsa da, "vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan cinayətkar" indiyədək azadlıqdan məhrum edilməyib...

7

Milyarderlər ölkəsində uşaqlar necə yaşayır?

BƏƏ çox vaxt dəbdəbəli həyatın sinonimi hesab olunur: bahalı avtomobillər, yüksək maaşlar, yeni doğulanlara inanılmaz ödənişlər... Bəs uşaqların tərbiyə üsulları haqqında nə demək olar? Zəngin həyat körpələri beşikdən korlayır, yoxsa..? Xarici mətbuata istinadən oxucuları Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində uşaqların təhsil sistemi və təlim-tərbiyəsi barədə maraqlı faktlarla tanış edirik:

oxumağı bilir. Tədris planına ərəb dili və seçdiyiniz xarici dil daxildir.

İxtiraçılar yetişdirmək

Dubayda uşaqların tərbiyəsi ilə həm ailə, həm də dövlət məşğul olur. Son zamanlar onlar ixtiraçıların və texniki mütəxəssislərin yeni nəslinin yetişdirilməsi üçün fəal şəkildə şərait yaradırlar - onlara böyük sərmayə qoyurlar. Müxtəlif yaşlarda olan məktəblilər "genc texniklər" dərnəklərinə gedirlər. Orada robotlar dizayn edir, dizaynı öyrənir, LEGO hissələri, təkərlər və müxtəlif mini avtomobillər yaradırlar.

Burada müəllimlər uşağın güclü tərəflərinə, potensialına baxırlar. Bir sözlə, təhsil sistemi uşağın qabiliyyətlərini inkişaf etdirmək və seçim imkanına malik olması üçün hərtərəfli təşkil olunub. Məktəbdə işə başlamazdan əvvəl bütün müəllimlər şagirdlərlə daha yaxşı ünsiyyət qurmağa və təlim prosesinə effektiv təsir etməyə kömək edən xüsusi təlimlərdən keçirlər. Məktəblərdə nizam-intizam kifayət qədər sərt, eyni zamanda, xeyirxah ab-hava hökm sürür. Müəllimlə yanaşı müəllim köməkçisi də var.

Məktəblər fərqli və ödənişlidir

Dünyanın demək olar ki, bütün məlum təhsil proqramları: İngilis, Amerika, İsveçrə məktəbi, Livan, Hind, Ərəb və təbii ki, Rus məktəbi var. Yalnız yerli tələbələri qəbul edən yerli ərəb məktəbləri istisna olmaqla, qalan bütün məktəblər pulludur. Lakin ərəblər uşaqlara ən yaxşı təhsil verməyə çalışırlar və onların uşaqları Dubaydakı ən prestijli (ödənişli) məktəblərdə oxuyurlar.

Məktəbin qiyməti bir sıra amillərdən ibarətdir:

Məktəb reytingi hər il rəsmi KHDA təşkilatı tərəfindən qiymətləndirilir;

Müəllimlərin eksrəyyəti ingilis və ya hindistanlıdır;

Məktəblərdə hovuzlar, idman meydançaları və laboratoriyaların olması;

Təhsil qiymətinə məktəbli formasının, dərslərin, məktəb avtobusunun (valideynlər maşın sürmədiyi təqdirdə) xərclərini də əlavə etmək lazımdır. Məktəblər bahadır. Dubayda seçim etmək çətindir: hər məktəb özünü reklam edir - belə bir maarifləndirici şou!

Dubayda yaşayan xarici vətəndaşlar övladlarını çox vaxt çoxmillətli bir mühitdə, müxtəlif insanlarla ünsiyyətə və gələcək işə hazır şəkildə böyütmək istəyirlər. Odur ki, yüksək reytingli məktəblər klassik ingilis dili sistemini və müsbət psixologiya çərçivəsində tədrisi özündə birləşdirir.

Məktəbə qəbul necə təşkil olunur?

İmkanlı olmağınız o demək deyil ki, bütün qapılar önünüze açıq olacaq. Yaxşı məktəblərin qəbuluna düşmək üçün gözle-

məli olacaqsınız. Bəzən - bir neçə ilə qədər. Məktəbə daxil olmaq üçün uşaq imtahanandan keçməlidir. Hətta bu prosedura da pulludur. İmtahan suallarına gəlincə, buraya məntiq tapşırıqları, esse və s. daxildir. Hamısı, elbəttə ki, ingilis dilində.

Dubay məktəblərində təhsil prosesi necədir?

Dubayda tədris ili avqustun 29-da başlayıb və iyulun 7-də başa çatır. Yay tətili adət etdiyimiz kimi üç ay deyil, payız, yaz və qış aylarına düşür. Özel məktəblərdə uşaqlar saat 7:30-da məktəbdə olmalıdırlar. Dərslər 8:00-da başlayır və 15:00-a qədər davam edir. Hər gün 6 dərs, hər biri 55 dəqiqə. Dərslər arasında fasilələr olur. İlk fasilə qısamı, 20 dəqiqə çəkir. Nəhar üçün ikinci fasilə 55 dəqiqədir. Bu fasilələr zamanı şagirdlərə meydançada qaçmağa və açıq havada oyunlar oynamağa icazə verilir.

Dərsin tapşırıqları fərqləndirilir. Məsələn, riyaziyyatda uşaqlara mövzu izah edilir, sonra onlara tapşırıqları yerinə yetirmək təklif olunur. Tapşırıqlar çətinliyinə görə bir neçə yerə bölünür. Uşaqlar öhdəsindən gələ bilmədikləri mürəkkəbliyi özləri seçirlər. Başa düşməyənlər müəllimin qarşısında oturur və o, başqa misallarla mövzunu yenidən izah edir. Ümumiyyətlə, məktəbdə komanda işinə böyük yer verilir. Çox vaxt tapşırıqlar tək-tək deyil, bir qrup uşağa verilir ki, komanda halında işləməyi öyrənsinlər.

Uşaqlar riyaziyyat, ingilis dili, kompüter (proqramlaşdırma), STIM (dəqiq elmlər, eksperimentlər, təcrübə, ətraf aləm), ərəb, fransız, incəsənət, musiqi, bədən tərbiyəsi və üzgüçülük üzrə təhsil alırlar. Flora və faunanı öyrənmək üçün xüsusi gəzintilər təşkil olunur.

Bilməmək ayıb sayılır!

Müəllim səhv cavaba görə uşaqları heç vaxt danlamır. Üstəlik, uşağı düzgün qərara, düzgün cavab axtarışlarına yönəldir. Müəllimlər həmişə uşaqları həvəsləndirirlər, uşaqlar hər hansı sahədə bacarıqsız olsalar belə, utanıb çəkinmədən istənilən fəaliyyətlə məşğul olurlar.

Dubay məktəbləri psixoloq gözü ilə

Hər il məktəbdə Psixi Sağlamlıq Günü qeyd olunur, bu zaman şagirdlər və müəllimlər yaşıl paltar geyinirlər (bu günün simvolu kimi). Autizm günü Daun Sindromlu insanlar Günü kimi qeyd olunur.

Burada zorakılıqla mübarizəyə yönəlmiş bir həftə var. Bazar ertəsi isə müxtəlif rəngli corablar geyinərək hər bir uşaq özünün individuallığını göstərməyə çalışır. Şübhə yoxdur ki, belə bir atmosferdə böyüyən uşaq gələcəkdə yalnız uğurlu məzun deyil, həm də dövlətinə və millətinə layiq bir şəxsiyyət kimi yetişəcək!

Əyləncə səhifəsi

WhatsApp-da silinən mesajlar bir-bir ortaya çıxacaq

Dünyanın ən məşhur mesajlaşma proqramlarından biri olan "WhatsApp" xidmətlərini yeniləməkdə davam edir. Bu yaxınlarda məlum olub ki, platforma "mesajın redaktəsi" funksiyası üzərində işləyir.



Mesajlaşma proqramında hər kəsin bildiyi kimi mesajları silmək imkanı var. Bu funksiya "Hər kəs üçün Sil" və ya "Mənim üçün Sil" seçimləri ilə mesajları müəyyən müddət ərzində silməyə imkan verir.

"WebTekno"da verilən xəbəərə görə, ortaya çıxan yeni funksiya ilə siz dostlarınıza sildikləri mesajları geri götürmələri deyə biləcəksiniz.

"WABetaInfo"nın məlumatına görə isə "WhatsApp" əməliyyatı geri qaytarmağa imkan verən düymə üzərində işləyir. Bu xidmətin çox faydalı ola biləcəyini söyləmək mümkündür. Məsələn, bir mesajı səhvən silsəniz, bu düymə sayəsində mesajı geri ala biləcəksiniz.

Sözügedən funksiyanın tətbiqdə necə görünəcəyi və istifadə olunacağı ilə bağlı məlumatlar açıqlanıb. Mesajlar silindikdən sonra ekranın aşağı hissəsində "Mesaj Silindi" sözləri ilə bildiriş görünəcək.

Bu bildirişdə siz əməliyyatı geri qaytarmağa imkan verən "Geri Al" düyməsini görə biləcəksiniz. Demək olar ki, bu, Gmail-dəki geri qaytarma funksiyasına bənzəyir.

Bu funksiya həm qrup mesajlarında, həm də fərdi mesajlarda istifadə etmək mümkündür. Geri qaytar düyməsinin "Hər kəs üçün sil" funksiyası ilə silinmiş mesajlarda işləyəcəyi məlum deyil. Ekran görüntüsündə yeni funksiyanın silinmiş mesajda "Məndən sil" ilə birlikdə istifadə ediləcəyi bildirilir.

Təsisçi:
Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:
Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85
012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:
Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik
Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələni və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.



Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Afiyəddin Cəlilovun oğlunun ölkədən çıxışı qadağan edildi



Uzun müddət Azərbaycanda rəhbər vəzifələrdə çalışmış dövlət xadimi Afiyəddin Cəlilovun oğlu Nihad Cəlilovun ölkədən çıxışına qadağa qoyulub.

Gündəm.az xəbər verir ki, o, dövlətə olan vergi borcunu ödəmədiyi üçün barəsində müvafiq qərar çıxarılıb. Belə ki, Dövlət Vergi Xidmətinin qaldırdığı iddiaya Bakı Kommersiya Məhkəməsində

baxılıb. Məlum olub ki, onun rəhbəri olduğu "Armada Distribution" adlı şirkətin dövlətə 6 min manat vergi borcu var. Hakim Ayten Əliyevanın sədrliyi ilə keçirilən iclasda iddia təmin olunub.

Qeyd edək ki, Afiyəddin Cəlilov Azərbaycan Ali Sovetinin sədr müavini, daha sonra Prezidentin müşaviri olub. 1994-cü ildə Bakıda yaşadığı binanın blokunda sui-qəsd nəticəsində öldürülüb. Onun oğlu Nihad Cəlilov bizneslə məşğuldur və bir neçə şirkəti var.

Vüqar Səfərlinin vəsatəti təmin edilmədi

O, barəsindəki həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsini istəyib



Uzun müddət vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuş və hazırda külli miqdarda dələduzluqda təqsirləndirilən Vüqar Səfərlinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Əli

Məmmədovun sədrliyi ilə baş tutan prosesdə təqsirləndirilən şəxs vəsatət verib.

O bildirib ki, iş üzrə zərərçəkmişlərə dəymiş ziyanın ödəməyə hazırdır: "Mən dəymiş ziyanın bir hissəsini azadlıqda olarkən ödəmişəm. Həbs olunandan sonra dəymiş ziyanı ödəyə bilmədim. Əgər məhkəmə istintaqı dövründə azadlıqda olarsam, qalan məbləği də ödəyərdəm. Xahiş edirəm ki, mənim barəmdəki həbs qətimkan tədbirini ev dustaqlığı ilə əvəz edəsiniz".

Məhkəmə vəsatəti təmin etməyib.

Növbəti proses avqustun 1-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, V.Səfərlin bir neçə vətəndaşın etibarından sui-istifadə edərək onlara qarşı külli miqdarda dələduzluq edib. Zərərçəkənlərə dəymiş ziyanın məbləği 200 min manatdan artıqdır.

V.Səfərlinin əməlindən ən çox zərər çəkən isə tanınmış blogger Sabina Katanovadır.

Ona 130 min manatdan çox zərər vurub.

Vüqar Səfərlin əvvəllər Vəkillər Kollegiyasının üzvü olub. O, bir müddət əvvəl Kollegiyadan uzaqlaşdırılıb.

ELAN

17.03.1983-cü il təvəllüdlü Səfərov Sahəddin Atabala oğluna məxsus şəxsiyyət vəsiqəsi, sürücülük vəsiqəsi, etibarnamə, 2 ədəd pensiya kartı, Hüseynov Elcan Yaşar oğlunun adına olan texniki pasport itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Prezident icra başçısını işdən çıxardı

Şahin Məmmədov:
"Hazırda gözəl yerlərdən birində dincəlirəm"



Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə dünən Şahin Kərim oğlu Məmmədov Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilib.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, dövlət başçısının digər sərəncamı ilə Araz Süleyman oğlu Əhmədov Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib. Bundan əlavə, Əkbər Bəxtiyar oğlu Abbasov Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı, Elvin Nazim oğlu Paşayev isə Göygöl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifələrinə təyin ediliblər.

Qeyd edək ki, Masallının vəzifəsindən azad edilən icra başçısı Şahin Məmmədov Manset.az-a açıqlama verib.

O bildirib ki, Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətini hər zaman dəstəkləyib və onun sadıq əsgəri olub:

"Bu gün də cənab Prezidentin sadıq əsgəriyəm. Vəzifədə olsam da, olmasam da, bu, belədir. Allah cənab Prezidenti qorusun. Məni 19 il - üç dəfə etimad göstərərək, başqa-başqa rayonların icra baş-

çısı təyin edib. Bu, mənim üçün çox böyük etimaddır. Zəhmətkeş bir ailənin övladı olmuşam. Məmur övladı olmamışam. Buna görə özümü şanslı hiss edirəm.

Bundan sonrakı fəaliyyətimə gəlincə, hazırda istirahətdəyəm. Gözəl guşələrimizdən birində dincəlirəm. Bundan sonra nə məsləhət bilinəcəksə, o da olacaq".

Kənan

Daha 7 hərbi həbs olundu

Baş Prokurorluq məlumat yaydı

Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları və qeyrilərindən ibarət cinayətkar dəstə iyulun 21-də 90 kq-dan artıq narkotik vasitəni sərhəddən keçirməyə çalışarkən qanunsuz əməlləri ifşa edilib.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb. Məlumatla görə, Baş prokuror tərəfindən qeyd olunan faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2, 206.3.3 (qaçaqmalçılıq), 234.4.1, 234.4.3 (narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi), 240.3.2 (külli miqdarda güclü təsir edən və ya zərərli maddələrin satış məqsədilə qanunsuz dövriyyəsi) və 318.2 (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun istintaq idarəsinə həvalə edilib.

Keçirilmiş çoxsaylı istintaq hərəkətləri ilə müəyyən edilib ki, DSX-nin



hərbi qulluqçuları Tural Osmanov, Şəmil Abbasov, Habil Nəcəfov, Kamran Cəfərov, Nurlan Qasımov, Seymur Azadxanadə, İlkin Qasımxadə və qeyriləri vəzifəli şəxs qismində öz qulluq mövqelərindən istifadə edərək mülki şəxs Hikmət Xəlili və qeyriləri ilə satış məqsədilə külli miqdarda narkotik vasitələrin, psixotrop və güclü təsir edən maddələrin İran İslam Respublikasından qaçaqmalçılıq yolu ilə gizli keçirilməsi və satılması barədə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında birləşiblər.

Cinayətkar niyyətin həyata keçirilməsi üçün qrupun İİR-nin ərazisində olan üzvləri dövriyyəsi

qadağan edilən həmin vasitələri əldə edərək 2022-ci ilin iyul ayında Cəbrayıl rayonunun Mehdi kəndi ərazisindən respublikamızın dövlət sərhədinin nəzarət-buraxılış məntəqəsindən və dövlət gömrük nəzarətindən kənarda keçirməklə gizlətməmişlər.

Razılaşdırılmış plana uyğun olaraq hərbi qulluqçulardan 4 nəfəri iyulun 21-də saat 20 radələrində vasitələri gizlədildən yerdən götürərək DSX-nin "Pusqu" sərhəd naryadı tərəfindən saxlanılmışlar.

Onlardan 94, 3 kq narkotik vasitələr (87, 7 kq marixuana, 7, 6 kq heroin, "metadon-40" 198 konvalyut hər birində 10

ədəd olmaqla 1980 həb), psixotrop maddə (400 qram metamfetamin) və güclü təsir edən maddə ("preqobalin-150" 831 konvalyut hər birində 15 ədəd olmaqla 12465 həb) aşkar edilərək götürülmüşdür.

Toplanmış sübutların məcmusuna əsasən adları qeyd edilən 7 hərbi qulluqçu və Hikmət Xəlili iyulun 22-də Cinayət Məcəlləsinin qeyd edilən maddələri ilə təqsiləndirilən şəxs qismində cəlb olunub, barələrində Bakı Hərbi Məhkəməsinin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Bundan başqa, aparılmış istintaq hərəkətləri ilə qabaqcadan əlbir olmuş həmin cinayətkar qrupun digər üzvləri - mülki şəxs Bəşir Quliyevin cinayət əməlləri ifşa edilməklə o, Cinayət Məcəlləsinin həmin maddələri ilə təqsiləndirilən şəxs qismində cəlb olunmaqla istintaqdan qaçib gizləndiyindən barəsində axtarış elan edilib.

Hazırda kompleks istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Rusiyanın Ukraynaya qarşı başlatdığı müharibə dünyada yeni siyasi mənzərə formalaşdırıb. Təkcə Avropa dövlətləri deyil, bütün region ölkələri Vladimir Putinin aqressiyasına qarşı birləşib. O cümlədən, post-sovet ölkələri arasında da “Şimal ayısı”nın işğalçı mövqeyinə qarşı dirəniz formalaşmış. Əksər dövlətlər açıq və ya dolaylı yollarla Rusiyanın Ukraynadakı işğalçılıq siyasətinə qarşı çıxmaqdadır.

Post-sovet məkanının bir parçası olan Azərbaycan da, heç şübhəsiz, ən azı beynəlxalq hüququn normalarını nəzərə alaraq, dost Ukrayna xalqının yanında yer almaqdadır. Təbii ki, rəsmi Bakının bu mövqeyi Putin Rusiyası üçün heç də arzuolunan deyil. Əksinə, Kreml məhz bu siyasətinə görə Azərbaycanı “cəzalandırmaq” üçün hər an fürsət axtarır. Lakin istər Moskvanın Cənubi Qafqazda mövqelərinin kifayət qədər zəifləməsi, istər də qardaş Türkiyənin regionda nüfuzunun artması və Azərbaycanla vahid güc şəklində çıxış etməsi Putinin açıq müdaxiləsinin qarşısını alır. Bununla belə, Rusiyanın zaman-zaman Azərbaycanı qarışdırmaq cəhdləri fonunda Moskvanın ölkəmizə qarşı hər an təxribata əl atmaq ehtimalının yüksək olduğu da diqqətdən qaçmamalıdır. Həmçinin, bu cür çirkin əməllərdə Rusiyadan heç də geri qalmayan İranın baş mollaşı Xameneyinin “biz Zəngəzur dəhlizinin açılmasına dözməyəcəyik” tipli açıqlama verərək Tehranın ən yüksək səviyyədə Azərbaycana qarşı təhdid yağdırması, eynilə Ermənistanda revanşist qüvvələrin hər an təxribat yaratmağa çalışması ölkəmizin təhlükəsizlik məsələsini ön plana çıxarır.

Şübhəsiz, belə bir ərafədə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin iyulun 15-də imzaladığı sərəncam heç də təsadüf deyil. Hansı ki, prezidentin məlum sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti və Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəisi vəzifələrinə təyinatlar oldu. Dəyərli oxucuların diqqətinə çatdırmaq ki, hər iki qurumun rəisi postu uzun müddətdir boş qalmışdı. Xatırladaq ki, 20 mart 2020-ci il tarixində prezidentin fərmanı ilə Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti ləğv edildi və qurumun əsasında üç dövlət orqanı yaradıldı: Prezidentin Təhlükəsizlik Xidməti, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti, Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi. Bu fərmanla XDMX-nin rəisi, general-polkovnik Vəqif Axundov vəzifəsini itirdi, onun müavini general-polkov-



Azərbaycanın təhlükəsizliyini təhdid edən amillər...

Və yaxud prezident İlham Əliyevin 15 iyul sərəncamının pərdəarxası

Prezident Əliyev cənab Eyyubovla yanaşı, bir çox nüfuzlu məmurların ümidini puç etdi. 15 iyul sərəncamı göstərdi ki, kimin nə istəməsindən, nə kimi hesab-kitab aparmasından asılı olmayaraq, İlham Əliyevin bu məsələdə “öz hesabı” varmış. Hansı ki, prezident hakimiyyət daxilindəki qütbləşmənin heç birinə bağlı olmayan, DTX-nın rəis müavini vəzifəsində işləmiş İlqar Musayevi Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin, İlqar Abbasovu isə Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəisi vəzifələrinə təyin etməklə ölkədə son sözün kimə məxsus olduğunu bir daha ortaya qoydu...

nik Bəylər Eyyubov isə yeni yaradılan 3 qurumdan birinin - Prezidentin Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi vəzifəsinə təyin edildi. Digər iki qurumun - Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti və Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəhbər vəzifələri isə 28 aydır öz sahibini gözləyirdi.

Əlbəttə, bu müddət ərzində həmin vəzifələrə sahib olmaq istəyənlər heç də az deyildi. Bu postlar uğrunda mübarizə aparırlar, həmin vəzifələri arzulayanlarla yanaşı, hakimiyyətdə yüksək mövqe sahibi olan məmurlar da bura öz adamlarını yerləşdirməyə çalışırdılar. Hətta bəzi bilgilərə görə, indiyədək bu vəzifələr uğrunda hakimiyyət daxilində ciddi nüfuz savaşı da gedirdi. Çünki həmin postlara sahiblənmək yeni gəlir mənbələri əldə etməklə yanaşı, əlavə nüfuz, güc qazanmaq demək idi. Odur ki, qeyd etdiyimiz nüfuzlu məmurlara yaxın şəxslər təxminən 2 il müddətində səbrsizliklə bu vəzifələrə təyin olunacaq-

ları günü gözləyirdilər. Hətta hakimiyyət daxilində bir çoxları hər iki dövlət qurumuna - Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti, Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinə məhz Bəylər Eyyubovun kadrlarının gətiriləcəyini güman edirdilər. Ən azı ona görə ki, prezidentin 20 mart 2020-ci il tarixli fərmanından sonra bu qurumlara nəzarət, yeni maliyyə-təsərrüfat məsələləri, kadrların təyinatı, müvafiq göstərişlər və s. Prezidentin Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi Bəylər Eyyubovda idi.

Amma prezident Əliyev cənab Eyyubovla yanaşı, bir çox nüfuzlu məmurların ümidini puç etdi. 15 iyul sərəncamı göstərdi ki, kimin nə istəməsindən, nə kimi hesab-kitab aparmasından asılı olmayaraq, İlham Əliyevin bu məsələdə “öz hesabı” varmış. Hansı ki, prezident hakimiyyət daxilindəki qütbləşmənin heç birinə bağlı olmayan, DTX-nın rəis müavini vəzifəsində işləmiş İlqar Musayevi Strateji Obyektlərin



İlqar Abbasov

Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin, İlqar Abbasovu isə Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəisi vəzifələrinə təyin etməklə ölkədə son sözün kimə məxsus olduğunu bir daha ortaya qoydu...

Təbii ki, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti və Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinə təyinatlar sıradan hadisə deyildi. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, bir halda ki, ortada dövlətin təhlükəsizliyi məsələsi dayanır, ölkə başçısının bu seçiminin çox doğru və zamanında verilmiş sərəncam olduğunu əminliklə qeyd edə bilərik. Şübhəsiz, Azərbaycan prezidenti onu da nəzərə alıb ki, rəsmi Bakının təkcə Ukrayna ilə bağlı mövqeyi deyil, 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra regionda siyasi balansın dəyişməsi də ölkəmizin təhlükəsizliyinin gücləndirilməsini dikte edir. Prezident yaxşı bilir ki, qardaş Türkiyənin Cənubi Qafqaza qayıdışı uzun zamandır bu regio-

nu özlərinin “arxa bağçası” hesab edən ölkələri, xüsusən də Rusiya və İranı ciddi narahat edir. Şübhəsiz, bu narahatçılıq Ermənistandan da yan keçmir. Lakin ermənilər indi Rusiyanın onlara “böyük qardaş” olmaq gücünü itirdiyini və öz talelərini Türkiyə və Azərbaycana bağlamaqdan başqa çıxış yollarının olmadığını artıq dərk edirlər. Əlbəttə, gələcəkdə nə baş verəcəyini proqnozlaşdırmaq o qədər də asan deyil, amma bu gün görünən odur ki, Paşinyan hakimiyyəti Rusiyaya güvənmək, Kremlin direktivləri ilə fəaliyyət göstərmək fikrində deyil.

Lakin “ilanın ağına da lənət, qarasına da” prinsipini nəzərə alaraq Azərbaycan dövləti hər zaman öz təhlükəsizliyini ön planda saxlamalıdır. Üstəlik, biz onu da diqqətdən qaçırmamalıyıq ki, tək-

cə qeyd etdiyimiz ölkələrdən deyil, daxilindəki müəyyən qüvvələrdən də ölkəmizin təhlükəsizliyinə qarşı təhdidlər mövcuddur. Hansı ki, “Hurriyyet”-in araşdırma qrupunun son aylar ərzində ölkənin təhlükəsizliyi ilə bağlı apardığı araşdırmanın nəticəsi də bizdə bu qənaəti formalaşdırıb. Belə ki, məlum araşdırma zamanı əldə olunan nəticəyə görə, hazırda bu sahədə ən çox boşluq Hərbi Prokurorluq və Penitensiar Xidmət sahəsindədir. Məsələn, Hərbi



İlqar Musayev

Prokurorluqda “Tərtər işi” uzun zamandır “Demokl qılıncı” kimi Azərbaycanın başı üzərindədir və belə görünür ki, “bu xəmir hələ çox su aparacaq”.

O ki qaldı Penitensiar Xidmətə, bu qurumla bağlı tez-tez mətbuatda neqativ materialların şahidi olmaqdayıq ki, “Hurriyyet”-in özü də zaman-zaman bu mövzuya geniş yer ayırır. Bu yazımızda həmin mövzulara qayıdıb təkrarçılıq etmək istəmirik, lakin bir cümlə ilə onu qeyd edə bilərik ki, hazırda Penitensiar Xidmətin nəzarətində olan cəzaçəkmə müəsisələrinin bir çoxunda Azərbaycanın təhlükəsizliyini təhdid edən proseslər baş verməkdədir. Zənnimizcə, indiki həssas məqamda bütün bunların qarşısı ən qısa müddətdə alınmalıdır ki, gələcəkdə arzuolunmaz hadisələrin şahidi olmayaq. Və onu da unutmayaq ki, Azərbaycanın təhlükəsizliyinin, iqtisadi rifahının təmin olunması, nüfuzunun artması üçün təhlükəsizlik tədbirləri ən müasir standartlara cavab verməlidir.

Hazırladı: KƏNAN

28 yanvar 2018-ci ildə Oğuzda 27 yaşlı Qəribə Allahverdi qızı Mikayılovanın meyiti yaşadığı evin həyətyanı sahəsində asılı vəziyyətdə tapılıb. Hadisənin baş verdiyi Bayan kəndinin icra nümayəndəsi Mehman Mikayılovun həmin vaxt mediaya açıqlamasında bildirib ki, mərhumun meyiti qayınanası tərəfindən aşkar edilib: "Qəribə Mikayılovanın qayınanası ilə qayınatası qonşuluqda xəstə yanına gediblər. Qayıdanda isə dəhşətli mənzərənin şahidi olublar. Qadının həyat yoldaşı mənim uzaq qohumumdur. Əri Aydın rayonda yerləşən zavodda mexanik işləyir. Təminatlı ailə olublar. Qəribə Mikayılova kənd məktəbində müəllimə işləyib, 2 azyaşlı övladları var. Qız özü Oğuzun Top kəndindədir. Münaqişəli ailə olmayıblar".

Həmin vaxt faktla bağlı Oğuz rayon prokurorluğunda CM-nin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlayıb. İstintaq araşdırması nəticəsində belə qərara gəlinib ki, 27 yaşlı müəllimə intihar edib. Lakin Qəribə Mikayılovanın ailəsi onun intihar etməsi haqda iddialarla ilk andan razılaşmayıb, bu işdə qaranlıq məqamların olduğunu düşünüblər. Acılı ailənin başı ilk günlər cənazəyə qarşıdığından, sonralar isə əllərində qızlarının intihar etmədiyini sübuta yetirən heç bir dəlil olmadığından, bir müddət öz sübhələri ni içlərində “boğmağa” məcbur olublar. O vaxta qədər ki, nəvələri - mərhum D.Mikayılovanın övladı 26.10.2014-cü il tarixdə anadan olmuş Mikayıllı Timur Aydın oğlu anasının ataları tərəfindən boğularaq öldürüldüyünü iddia edib. Qəribədir ki, 4 yaşlı Timurdan bu dəhşətli xəbəri eşidə ana babası Allahverdiyev Allahverdi Abdulhüseyn oğlu bu haqda müvafiq qurumlara müraciət etsə də, heç bir nəticə olmayıb. Yəni ekspertizanın rəyi əsasında məhkəmə belə qərara gəlib ki, “4 yaşlı uşağın ifadəsi ilə kiminsə bəresində həbs qərarı çıxarmaq olmaz”. Üstelik, Allahverdi Allahverdiyev qızının öldürülməsi iddiası ilə müvafiq orqanlara müraciət etdikdən sonra, həmin vaxtadək onun evində qalan azyaşlılar məhkəmə qərarı ilə ataları Mikayılov Aydın Baxış oğluna verilib. Ən dəhşətli isə odur ki, nəvələrinin “qızının qatili” verilməsinə etiraz edən baba bəresində də həbs qərarı çıxarılib.

Hansı ki, tanınmış vəkil Rüstəm Rəhimov tərəfindən "Hürrüyyət" qəzetinə daxil olan məktubda bu haqda geniş məlumat verilir. Qəzetimiz vasitəsilə Ədliyyə və Daxili İşlər nazirliklərinə müraciət edən vəkilin sözlərinə görə, hüquqlarını müdafiə etdiyi Oğuz rayon sakini Allahverdiyev Allahverdi Abdulləşeyn oğlunun konstitusion hüquq və azadlıqları, o cümlədən azadlıq hüququ Ədliyyə və Daxili İşlər nazirliklərinin vəzifəli şəxslərinin qanunsuz hərəkətləri və özbaşınalığı nəticəsində kobud şəkildə pozulub və hazırda pozulmaqda davam edir:

“Oğuz Rayon Məhkəməsinin 31.05.2018-ci il tarixli 2(054)-349/2018 sayılı qətnaməsi ilə Mikayılova Aydın Baxış oğlunun mərhum Mikayılova Qəribə Allahverdi qızı ilə birgə nikahından 26.10.2014-cü il tarixdə anadan olmuş Mikayıllı Timur Aydın oğlu və 05.04.2016-cı il tarixdə anadan olmuş Mikayıllı Aida Aydın qızı adlı uşaqların Allahverdiyev Allahverdi Abdullhüseyn oğlundan alınaraq iddiaçı Mikayılov Aydın Baxış oğluna verilməsi qətdir.

Bu qətnamə yuxarı instansiya məhkəmələri tərəfindən dəyişdirilmədən saxlanılıb (Səki Apellyasiya Məh-

İntihar, yoxsa dahaşatlı cinayət?

Oğuzda “intihar etdiyi” iddia olunan 27 yaşlı müəlliminin ölümü ilə bağlı şok faktlar

kəməsinin 05.12.2019-cu il tarixli qətnəməsi və Ali Məhkəmənin 23.09.2020-ci il tarixli qərarı ilə). Qeyd edilən qətnəmə əsasında verilmiş icra sənədi üzrə Oğuz rayon icra və pro-basiya şöbəsində icraata başlanılıb, müxtəlif tarixlərdə keçirilmiş icra prosesinə zamanı uşaqlar atanın yanında qalmaqdan imtina ediblər.

Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin 04.08.2021-ci il tarixli 11/203 nömrəli rəyində az yaşlı uşaqların baba və nənənin himayəsində qalması məqsəduşuğun hesab edilib. Sonradan borclu yaşayış yerini Bakı şəhərinin Nizami rayonuna dəyişdiyinə görə icra sənədi Nizami rayon icra şöbəsinə göndərilib. Borclu Nizami rayon icra şöbəsinin icra məmuruğun çağırışlarına gəlib, izahatında uşaqların yoldaşı Səlbinaş Allah-verdiyevanın yanında Oğuz rayonunda yaşadığını və qərarın icrasının tərfəfindən mümkün olmadığını bildirib.

Həttə 2 dəfə yoldaşından xahiş edərək uşaqların Nizami rayon icra şöbəsinə gətirilməsini təmin edib, icra prosesləri zamanı uşaqlar ataya gəlməkdən imtina edib, ağlayıb, nəticədə böyük psixoloji sarsıntı və stres keçirib ki, bu da öz növbəsində azyaşlıların sağlamlıqları üçün təhlükədir. İcra proseslərinin video çəkilişi aparılıb və müvafiq aktlar tərtib olunub".

O vurğulayıb ki, Nizami rayon icra şöbəsinə müvəkkilə qarşı olan həq- qızlıqlar sonradan davam etdirilib, borclu olduğu icra işi heç bir hüquqi əsas olmadan icra məmuru Fəxrəddin Şahhüseynovun 27.05.2022-ci il tarix- li qərarı ilə Oğuz rayon icra və proba- siya şöbəsinə göndərilib:

“Həmin qərarda qeyd olunur ki, guya borclunun Bakıda olduğu ünvana gedib, lakin onun həmin mənəzində olmadığı müəyyən edilib. Borclu necə həmin ünvanda yaşamır ki, dəfələrlə Nizami rayon icra şöbəsində olub, izahat verib, tərtib olunan aktları imzalayıb, şöbə rəisinin qəbulunda olub, Ədliyyə Nazirliyindən dəvət olunan psixoloqla söhbət edib və sair.

Daha sonra qərarda qeyd olunur: "Borclunun yaşayış yerinin müəyyən edilməsi üçün Təhsil Nazirliyi Oğuz rayon təhsil şöbəsinin N. Süleymanov adına Zərrab kənd tam orta məktəbi tərəfindən verilmiş sorğuya cavab məktubundan görünür ki, azyaşlılar dərslərdə davamlı olaraq iştirak edir və nəəsinin yanında qalırlar". Siz təsvür edin prosesual sənəddə bu abzası xüsusi rütbə dərşən edliyə

qulluqçusu yazıb. Qərarda bu cür fikirlər ifadə edən məmurdan hansı qanuni tələbi gözləmək olar? Borclunun yerinin müəyyən edilməsi üçün məktəbə sorğu verilir...

“İcra haqqında” Qanunda göstərilir ki, borclunun yaşayış yeri məlum olmadıqda onun xətarılması haqqında qərar qəbul olunur. Lakin icra məmuru borclunun yerinin məlum olduğunu bildiyindən xətarış qərarı qəbul etmir, işi ərazi aidiyyəti üzrə Ögüz rayon icra və probyasiya şöbəsinə göndərir.

Həmin abzasda qeyd olunub ki, uşaqların nəhənin yanında qaldığı müəyyən olunub. Uşaqların nəhənin yanında olmağını müəyyən etmək üçün sorğuya ehtiyac yoxdur, borclunun izahatlarını diqqətlə oxusaydı, yətləri idi. Həmin qərarda növbəti abzasda qeyd olunur ki, borclunun Oğuz rayonunda "Malik-M" MMC-də işlədiyi müəyyən edilib. Hazırda yerli icra qurumlarında təbii olunan "Elektron icra" informasiya sistemi vasitəsi ilə müəyyən etmək olar ki, "Malik-M" MMC uzun illərdi fəaliyyətini dayandırın və borclu orada işləmir.

Məhz bundan sonra qərarda qeyd olunur ki, göstərilənlər nəzərə alınaraq, "İcra haqqında" Qanunun 10 və 24-cü maddələri rəhbər tutularaq icra sənədi ərazi aidiyyəti üzrə Oğuz rayon icra və probasiya şöbəsinə göndərilir. İndi isə qərarda qeyd olunan qanunun maddələrinə nəzər salaq.

“İcra haqqında” Qanunun 10.1-ci maddəsinə əsasən borclu fiziki şəxsdirsə, icra hərəkətləri onun yaşadığı yerdə yaxud onun iş yerində və ya onun əmlakının olduğu yerdə həyata keçirilir. Borclu Oğuz rayonunda yaşamırsa, borclu olduğu icra sənədi hansı əsaslandırma, qanun və “məntiq”lə Nizami icra şöbəsinə Oğuz rayon icra və probasiya şöbəsinə göndərilmişdir?

İcra işi Oğuz rayon icra və probasiya şöbəsinə daxil olduğdan və Tural adlı icra icra memuru icra sənədini icraatına qəbul etdikdən sonra heç bir yazılı və şifahi məlumat vermədən, tələbkərin nümayəndəsi Hüseynov Elxan Xanbaba oğlu, rayon polis şöbəsinin əməkdaşları ilə birlikdə müvəkkilimin yaşlı anasının və övladlarının yaşadığı Oğuz rayonu Topi kəndində yerləşən evə, baxış keçirmək adı ilə, qanunsuz daxil olublar.

13.06.2022-ci il tarixdə baş tutmuş "icra prosesi" zamanı borclunun anası, oğlu Elməddin bildirib ki, Allahverdi Allahverdiyev burada yaşamır.

Bakıda yaşayır və işləri ilə əlaqədar respublikanın müxtəlif rayonlarında olur. Bu barədə akt tərtib olunur. Həmin icra prosesi uşaqların atasına təhvil verilməsi məqsədilə təyin edilir, lakin tərtib edilmiş aktdan görünür ki, uşaqların atası olan tələbkər icra prosesində özü deyil, onun nümayəndəsi iştirak edib.

Halbuki Ailə Məcəlləsinin 74.3-cü maddəsinə göstərilir ki, uşağın alınıb başqa bir şəxsə verilməsi ilə əlaqədə məhkəmə qətnəsinin məcburi icrasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanının, uşağı götürən şəxsin, zəruri hallarda isə polis orqanı nümayəndəsinin iştirakı vacibdir. Qanunverici bu tip icra proseslərdə uşağı götürən şəxsin, yeni tələbkərin iştirakının vacibliyini vurğulasa da, icra məmuru tələbkərin iştirakını təmin etmədən, onun nümayəndəsinin iştirakı ilə borclunun yaşamadığı evə qanunsuz daxil olub, tələbkərin nümayəndəsinə evdə çəkiş aparmağa, müvafiq məhkəmə qərarı olmadan saxlanc yerlərini açaraq baxış keçirməyə sərait yaradıb.

Tutaq ki, həmin vaxt uşaqlar qeyd olunan ünvanında olsaydı, icra məmuru iki azyaşlı uşağı kime təhvil verəcəkdi? Atalarının tanımadıqları nümayəndələrinə? Bundan sonra isə icra məmuru Tural Abdurrahmanov 14.06.2022-ci il tarixdə Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev prospekti, ev 109, mənzil 14 ünvanında qeydiyyatda olan və yaşayan Allahverdiyev Allahverdi Abdullhüseyn oğlunun axtarılması haqqında qərar qəbul edərək Oğuz rayon polis şöbəsinə göndərib, sonuncu borclunun Bakı şəhərində qeydiyyatda olmasını əsas götürərək qərarı geri qaytarıb.

Daha sonra 20.06.2022-ci il tarixdə təkrarən borclunun axtarılması haqqında qərar qəbul edərək Oğuz rayon polis şöbəsinə göndərmiş, bu dəfə Oğuz RPŞ qanunun və müvafiq təlimatın tələblərini pozaraq müvəkkilim bəaresində 24.06.2022-ci il tarixdə axtarış işi açıb. Məsələnin gülməli tərəfi odur ki, müvəkkilim Bakı şəhərində qeydiyyatda olmaqla yaşasa da, Oğuzda yaşayan ailə üzvlərinə baş çəkərkən tövsiyəmə uyğun olaraq Oğuz RPŞ-nin çağırışına gedib, polis əməkdaşları onu aidiyyəti üzrə Oğuz rayon icra və probasiya şöbəsinə təhvil versələr də, icra məmuru onu qəbul etməyərək uşaqların gətirilməsini tələb etmişdir.

Bu hal isə nə az, nə çox - dörd dəfə təkrarlanıb. Yəni axtarışda olan

şəxs rahat şəkildə polis şöbəsinə, icra şöbəsinə və digər qurumlara daxil olur, onun axtarışda olmasına heç bir əsas olmadığı halda barəsində açılan axtarış işinə xitam verilməyib.

Bununla bağlı dəfələrlə Oğuz PRŞ-nin əməkdaşlarına hərəkətlərinin qanunsuz olduğunu izah etməyimə, hüquqi maarifləndirmə aparmığıma, DİN-in rəhbərliyinə və 102 xidmətinə borclu tərəfindən məlumat verilməsinə baxmayaraq, məlum olmayan səbəblərdən qanunsuz olaraq açılmış xarəiş işi hələ də xitam olunmayıb.

Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş "Borclu fiziki şəxslərin və cavabdehlerin axtarışının təşkili və həyata keçirilməsi haqqında Təlimat"-ın 1.3-cü bəndində qeyd olunur ki, borclu fiziki şəxslərin və cavabdehlərin axtarışı qanunçuluq, humanistlik, insan hüquq və azadlıqlarına hörmət prinsipi əsasında həyata keçirilir.

Həmin Təlimatın 3.5-ci bəndində qeyd olunur ki, dövlət yolu polisi qurumunun əməkdaşları hərəkəti qaydalının pozulmasına görə və ya səbədlərin yoxlanılması üçün stasionar postlarda saxlanılan nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri və səmşiçiləri, sürücülük vəsiqələri alan, nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyatından və texniki baxışdan keçirən şəxslər arasında axtarışları müəyyən edir.

Təsəvvür edin, şəxsi işi ilə əlaqədar və ya Oğuz rayonundan yaşadığı Bakı şəhərinə qayıdarkən yol hərəkəti qaydasını pozduğuna görə YPX əməkdaşı tərəfindən saxlanılır, sənədləri yoxlanılarkən axtarışda olduğu müəyyən edilərkən Oğuz rayonuna geri qaytarılır. Oğuz RPŞ həmin şəxsi icra qurumuna fəhvil verir, icra qurumunun şəxsi qəbul etməməsi əsas götürülərək axtarışı işinə xitam verilir. Və bu hal dəfələrlə təkrarlanır, nəticədə şəxsin konstitusion hüququ olan sərbəst hərəkət etmək hüququ pozulur.

Digər bir misal. Borclu hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün başqa bir vəkile və ya etibar etdiyi şəxsə etibarnamə vermək istəyir, notariat orqanı şəxsin axırsız olduğunu əsas götürərək onun etibarnamə vermək hüququnu təmin etmir.

Halbuki, icra qurumunun şəxsi qəbul etməməsi axtarış işinin xitam edilməsi üçün əsas deyildir. Belə ki, "Borclu fiziki şəxslərin və cavabdehlərin axtarışının təşkili və həyata keçirilməsi haqqında Təlimat"ın 3.20.1 və 3.21-ci bəndlərində göstərilir ki, borclu saxlanılaraq icra orqanlarına təhvil verildikdə axtarış işi rayon polis orqanlarının rəisləri və xidmət üzrə rəis müavinləri tərəfindən xitam edilir.

Qeyd olunanları nəzərə almağın-
ızı, müraciətin nəzərə götürülərək ə-
traflı araşdırılmasına, qanun pozuntus-
una yol vermmiş vəzifəli şəxslərin inti-
zam məsuliyyətinə cəlb edilməsinə,
qanunsuz olaraq ərazi aidiyyəti üzrə
göndərilmiş icra işinin Nizami rayon
icra şöbəsinə geri qaytarılmasına və
Allahverdi Allahverdiyev barəsində
açılmış xətarış işinin xitam olunması-
na göstəriş verilməsinə aidiyyəti qu-
rurların rəhbərliyindən xahiş edirəm”.

Hazırladı: KƏNAN

P.S. Növbəti yazımızda iddia olunan "intihar olayı"nın necə baş verməsi və bu məsələdə rayon prokuroru daxil olmaqla hansı vəzifəli şəxslərinin əlinin olması haqda şok faktları dəyərli oxucularımıza təqdim edəcəyik. Bizi izləyin.

Dövlət Gömrük Komitəsinin rəhbəri Səfər Mehdiyevin vəzifəsindən azad olunması ötən həftənin ən önəmli və ən çox müzakirə olunan məsələlərindən biri oldu. İctimaiyyətin fərqli təbəqələri bu qərarın çoxdan verilməli olduğu, hətta bu komitənin yerli-dibli ləğv olunmasının labüdlüyü ətrafında fikir söylədi. Müsahibimiz, sabiq polis rəisi Mahmud Hacıyev də bu müzakirələrə qoşulan şəxslərdən biridir. Elə son söhbətimiz də Gömrük Komitəsinin dövlətə nə qədər yararlı olduğu, dövlət strukturlarında baş alıb gedən korrupsiya silsiləsində hansı önəmli rol oynadığı, bir qurum kimi onun ləğvinə zərurət olub-olmadığı barədə oldu.

- Mahmud bəy, ölkədəki iri korrupsiya mərkəzini təmsil edən Gömrük Komitəsinin rəhbəri Səfər Mehdiyevin vəzifəsindən azad edilməsini necə qiymətləndirirsiniz?

- Əvvəla korrupsiya, rüşvətin qarşısının alınması 3-5 məmurun tutulması, yaxud işdən azad olunmasıyla başa gələn iş deyil. Çünki ölkədə minlərlə korrupsiyaya bulaşmış dövlət məmuru var. Bəzi qurumlardan 4-5 adam tutulması ilə hansısa müsbət nəticə əldə etmək mümkün deyil. Bu metod effekt vermir.

Sual oluna bilər ki, bu yöntem niyə effekt vermir? Bundan əvvəlki müsahibələrdə də mən qeyd etmişdim ki, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti bir qrup məmuru həbs etdi... O dövrdə də demişdim ki, həbslər davam etsə bunun effekti olacaq. Həbslər davam etməsə vəziyyət əvvəlki axarına qayıdacaq. Həbs olunmayan məmurlar bir müddət sakitləşdilər, pusquda dayandılar, sonra yenə əvvəlki əməllərinə başladılar. Çünki bu tip şəxslər abır-həya hissini itiriblər. Bəs, bunların yenidən aktivləşməsinə nə səbəb oldu? O vaxt həbs olunan məmurların böyük əksəriyyəti bir ildən, ilyarımdan sonra azadlığa çıxdılar. Onlara 10-15 il həbs müddəti verilməsinə baxmayaraq "müəmmalı şəkildə" azadlığa buraxılırlar. Onlar azadlığa buraxıldıktan sonra abır-həyasını itirmiş dövlət məmurlarında stimül yaranır. Onlar düşünürlər ki, 40-50 milyon mal-dövlət yığmışam, gedib bir il həbsdə yatan sonra mənim itirdiyim nə var ki...

Səfər Mehdiyevə gəlincə, o



zirliklərin tərkibindəki eyni funksiya daşıyan qurumlar həm büdcə üçün yükdür, həm effektiv işləməyə mane olur, həm də süründürməçiliyə gətirir...

- Bəli, bu təşkilatlar hamısı büdcədən yeyir. Məsələn, istintaq idarəsində 20-30 işçi olursa, baş istintaq idarəsində 60 işçi olur. İstintaq idarəsinin başçısının rütbəsi polkovnik olursa, baş istintaq idarəsinin başçısının rütbəsi general olur. Bunlara bircə yolluq əncam çəkmək lazımdır.

"Gömrük Komitəsinin Baş İstintaq İdarəsinin rəisi təmas xəttindəki əsgərlər üçün nəzərdə tutulmuş siqaretləri "qara bazar"da satdırır. Bu, insanlığa sığmır və sözün əsl mənasında vətənə xəyanətdir"

"Gömrük Komitəsini saxlamağa ehtiyac yoxdur"

Mahmud Hacıyev: "Bu komitə yarandığı ilk gündən qılıncını sivirib düşüb bu millətin, Azərbaycan adlı dövlətin canına"

"Rəhbərin xəbəri olmadan onun tabeliyində olanlar necə olur ki, bir gecədə torbalarla dolları götürürlər?!"

torbalarla dolları götürürlər?!

- **Sizcə, Gömrük Komitəsinin gələcək taleyi necə olmalıdır, ixtisar olunaraq kiçik heyətli qurum kimi Maliyyə, yaxud Vergilər Nazirliyinin tərkibinə verilməlidir, yoxsa...**

- Mən hüquqşünas kimi fikrimi deyə bilərəm ki, mənəcə, Azərbaycan kimi kiçik ölkədə belə bir qurumu saxlamağa ehtiyac yoxdur. Bu komitə böyük bir ordu, özünün akademiyası, hərbi qüvvəsi, hərbi hissəsi, xəstəxanası var. Bu nəyə lazımdır? Azərbaycanın başı ilə ayağı 500 kilometrdir. Belə bir ordunun saxlanması Azərbaycan büdcəsi üçün ağır bir yükdür. Oturub düşünmək lazımdır ki, bu Komitə ya Maliyyə Nazirliyinin, ya İqtisadiyyat Nazirliyinin tərkibində bir qurum olsa necə olar. Gömrük Komitəsi yarandığı ilk gündən qılıncını sivirib düşüb bu millətin, Azərbaycan adlı dövlətin canına. Guya Səfər ağadan əvvəlkiylər yaxşı işləyiblər? Gömrük Komitəsinin Baş İstintaq İdarəsinin rəisi təmas xəttindəki əsgərlər üçün nəzərdə tutulmuş siqaretləri "qara bazar"da satdırır. Bu, insanlı-

ğa sığmır və sözün əsl mənasında vətənə xəyanətdir. Həmin Baş İstintaq İdarəsinin rəisi də vətən xainidir. Onun əməli də vətənə xəyanətdir. Əslində, o idarəyə ehtiyac yoxdur. Respublika Prokurorluğunun, DİN-in, DTX-nın baş istintaq komitələri var

- **Sizin sözlərinizdən belə anlaşılır ki, Gömrük Komitəsi dövlətin içində "dövlət"ə çevrilib...**

- Tamamilə doğrudur. Mənim bu idarəylə hər hansı bir şəkildə təmasım yoxdur, ancaq onun adı gələndə lərzəyə gəlirəm. Bu komitədəkilər sözün tam mənasında çapulçu, quldur idilər. Azərbaycan özü də nadir ölkələrdəndir ki, 8-9 qurumun özünün istintaq şöbəsi var. Dünyanın inkişaf etmiş, yaxud ortabab ölkələrini götürək, görək orada 8-9 idarənin öz istintaq idarəsi varmı? Rusiyada da belədir. Yeltsinin vaxtında orada vəziyyət bizdəki kimi idi. Putin gələndən sonra bu 5-6 idarəni birləşdirdi. Mənə elə gəlir ki, yalnız Kənd Təsərrüfat Nazirliyi və Səhiyyə Nazirliyinin istintaq şöbəsi yoxdur.

- **Ümumiyyətlə, müxəlif na-**



- Mahmud bəy, belə xəbərlər yayıldı ki, Gömrük Komitəsinin 3 min işçisinin 1200 nəfəri nehrəmlidir. Sizcə, bu nə deməkdir? Rəhbərlik indiye qədər bu faktı gözədən qaçırmı?

- Bu yerli bazlıqdır. Ümumiyyətlə dövlət strukturlarının evini yıxan birinci amil yerli bazlıqdır. Bu çox pisdir. Sovet hökumətinin zamanında buna çox pis baxırdılar, çox da pis cəzalandırırdılar. Nehrəmlidi deyə, bütün kənd-kəsəyini bura yığmalıdır? Bir-iki nəfərə belə adamın üzü tutmaz, amma bütün kənd-kəsəyə aid etmək olmaz. Bu yolla bir-birini dəstək və cinayətkar dəstəklər yaranır. Gömrük Komitəsi də 3-5 minə yaxın duran qurum deyildi. Burada milyonlarla rüşvətdən söhbət gedirdi. 20-25 min onların "semtçika puludur". Ölkədəki bahalığa da Gömrük Komitəsi səbəb olur. Gömrük Komitəsi iş adamlarını soyduğuuna görə, onlar da ölkəyə gətirilən malların qiymətini qaldırırlar, beləliklə ən son nəticədə əzilən adi vətəndaşlar olur.

(Ardı var)

Söhbətlaşdı: Üliyyə ŞÜKÜROVA

Müdafiəsiz qalmış özəl mülkiyyətdə MTK özbaşınalığı

Azərbaycanda mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı ictimai müzakirələrdə əsas diqqət məhkəmə qərarlarının ədalətsizliyi və daşınmaz əmlaka mülkiyyət hüququnu almağın çətinliyi istiqamətinə yönəldilir. Halbuki yaşadığımız mənzillər üzərində mülkiyyət hüququmuz tanınsa da, onu idarə etmək hüququmuzdan yararlanırmı. Çünki konstitusion hüquqlarımıza rəğmən yaşadığımız mənzillər bir tərəfdən mənzil istismar sahələrinin (MİS) təmsalində dövlət, digər tərəfdən mənzil-tikinti kooperativlərinin (MTK) təmsalində özəl şirkətlər tərəfindən idarə edilir.



Samir Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 29-cu maddəsinə görə, mülkiyyət hüququ mülkiyyətçinin əmlaka sahib olmaq, əmlakdan istifadə etmək və onun barəsində sərəncam vermək hüquqlarından ibarətdir. Azərbaycan vətəndaş əmlakına sahib ola bilsə də, ondan istifadə etmək və onun barəsində sərəncam vermək imkanları məhduddur. Mənzil haqqının məbləğinin müəyyənləşdirilməsindən tutmuş yaşadığı mənzilin yerləşdiyi torpaq sahəsi üzərində sərəncam verməyə qədər olan məsələləri mülkiyyət sahibi yox, kənar qurumlar - MİS-lər və MTK-lar verir. Hər iki qurum əhalidən davamlı olaraq zibil pulu, mənzil haqqı, lift pulu yığırlar. Birinci qurum faktiki olaraq əhaliyə qanunsuz xidmət göstərdiyi halda, ikinci qurum qanunvericiliyin ona verdiyi vaxt limiti tələbini pozaraq süni sürətdə ömrünü uzadır.

Mənzil münasibətlərinin tənzimlənməsində sovet modelinin təmsilçisi olan MİS-lər mənzil idarəçiliyində hələ də hökmran mövqeyini saxlamaqdadır. Bu qurum əhali arasında JEK (rusca - Jilino-gkspluataüionnae kontora) adı ilə məşhurdur. Bu qurumlar ölkənin mənzil fonduna daxil olan və sovet hakimiyyəti dövründə tikilmiş mənzillərə məsuldur. 1950-60-cı illərdə tikilmiş bu mənzillərin əksəriyyətinin istismar müddəti başa çatdısa da, onlarda yaşayış hələ də davam edir. 2009-cu ildə qüvvəyə minmiş Mənzil Məcəlləsi

MİS-lərin hüquqi statusunu sual altında qoyur, lakin onlar hələ də fəaliyyətə davam edirlər. Sovet dövründən fərqli olaraq MİS-lərin göstərdikləri xidmətlərin həm çeşidi, həm də kadr potensialı kəskin azalıb. Hazırda onların işi əsasən pul yığmaqdan ibarətdir. MİS-lərin mənzil idarəçiliyində mövcud mövqeyi, hüquqi statusları barədə Mənzillərimizi idarə edən qanundan kənar MİS-lər adlı məqaləmizdə ətraflı məlumat vermişik. Ona görə də bu məqalədə əsas diqqəti MTK-lara yönəltmək istəyirəm.

MTK-nın mənzil idarəçiliyində funksiyası nədən ibarətdir?

MİS-lərdən fərqli olaraq MTK-lar Mənzil Məcəlləsində mənzil münasibətlərinin iştirakçısı qismində tanınır. Məcəllənin 5-ci bölməsi Mənzil-tikinti kooperativləri adlanır və bölmə MTK-ların təşkili və fəaliyyətini, MTK üzvlərinin hüquqi vəziyyətini tənzimləyir. Mənzil Məcəlləsinin 109-cu maddəsinə görə, mənzil-tikinti kooperativləri - üzvlərinin əmlak pay haqlarının birləşdirilməsi yolu ilə müvafiq binaların tikintisi və (və ya) yenidənqurulması, habelə müəyyən dövr ərzində kooperativ binada yaşayış və qeyri-yasayış sahələrinin idarə edilməsi məqsədi ilə fiziki və (və ya) hüquqi şəxslərin üzvlüyə əsaslanan könüllü birlik formasıdır. MTK-lar daimi yox, müəyyən dövr üçün yaradılır. Belə ki, MTK-lar kooperativ binanın tikilməsi və (və ya) yenidən qurulması, həmin binada mövcud olan yaşayış və qeyri-yasayış sahələrinin öz üzvləri arasında tam bölüşdürülməsi, üzvlərinin pay haqlarını tam həcmdə ödəmələri üçün tələb olunan müddətə yaradılır.

MTK-lar hüquqi statusuna görə istehlak kooperativi hesab olunur. Onun üzvlərinin sayı beşdən az, lakin kooperativin inşa etdiyi çoxmənzilli binada yaşayış və qeyri-yasayış sahələrinin sayından çox ola bilməz. Kooperativ binanın tikintisi və (və ya) yenidən qurulması tam başa çatdıqdan sonra bir ay ərzində MTK-lar ləğv edilməli və ya mənzil mülkiyyətçilərinin müştərek cəmiyyətinə çevrilməlidir (Maddə 109.5.). Bunun üçün çoxmənzilli binadakı yaşayış və qeyri-yasayış sahələrinin ümumi sayının əlli faizindən çoxunda mülkiyyət hüququnun olması vacibdir. Binada yaşayan sahə mülkiyyətçiləri 50% + 1 nəfər prinsipi ilə mənzil mülkiyyətçilərinin müştərek cəmiyyətini yaradırlar və ya öz istəklərinə uyğun olaraq binanın idarəçiliyini özəl şirkətin idarəçiliyinə verirlər. Hər bir halda bir məsələni qeyd etmək vacibdir: çoxmənzilli bina istismara verildikdən sonra MTK-lar ömrünü başa vurmamalı, binanın idarə edilməsi ilə bağlı qərarı bina sakinləri verməlidir.

Mənzil Məcəlləsinə görə, pay haqqını tam ödəmiş və ona ayrılmış yaşayış (qeyri-yasayış) sahəsinə mülkiyyət hüququnu əldə et-



miş MTK üzvü müvafiq sahəyə mülkiyyət hüququnu özündə saxlamaqla MTK-nı tərk edə bilər. Eyni zamanda MTK üzvü pay haqqını tam ödədikdə yaşayış sahəsinə mülkiyyət hüququ əldə edir (Maddə 112.1).

Çoxmənzilli binaları kimlər idarə etməlidirlər?

Mənzil Məcəlləsinə görə, dövlət mənzil fondu müvafiq qurumları, bələdiyyə mənzil fondu

Mənzil Məcəlləsinə görə, dövlət mənzil fondu müvafiq dövlət qurumları, bələdiyyə mənzil fondu bələdiyyələr tərəfindən idarə olunur. Özəl mənzil fondu isə mülkiyyətçinin birbaşa özü və ya onun seçimi əsasında idarəedici təşkilat tərəfindən idarə olunur. Məcəllənin 141-ci maddəsində göstərilir ki, çoxmənzilli binanın sahə mülkiyyətçiləri binanın aşağıdakı idarə edilməsi üsullarından birini seçməyə borcludur...

bələdiyyələr tərəfindən idarə olunur. Özəl mənzil fondu isə mülkiyyətçinin birbaşa özü və ya onun seçimi əsasında idarəedici təşkilat tərəfindən idarə olunur. Məcəllənin 141-ci maddəsində göstərilir ki, çoxmənzilli binanın sahə mülkiyyətçiləri binanın aşağıdakı idarə edilməsi üsullarından birini seçməyə borcludur:

binanın sahə mülkiyyətçiləri tərəfindən bilavasitə idarə edilməsi;

mənzil mülkiyyətçilərinin müştərek cəmiyyəti və ya ixtisaslaşmış istehlak kooperativi tərəfindən idarə edilməsi;

idarəedici təşkilat tərəfindən idarə edilməsi.

Binanın sahə mülkiyyətçiləri tərəfindən bilavasitə idarə edilməsi mexanizmi səmərəlilik baxımın-

dan əsasən azmənzilli binaların idarəedilməsində tətbiq edilir. Müştərek cəmiyyətlərin və ya ixtisaslaşmış istehlak kooperativlərinin yaradılması və idarəetmənin onlara verilməsi isə dünyada çox geniş yayılmış təcrübədir. Bu mexanizmin əsas üstünlüyü ondadır ki, bina sakinləri idarəetmədə yaxından iştirak edirlər, tək cə qərarvermə prosesinə yox, həm də icra prosesinə qoşulurlar. Binanın idarəedici şirkət tərəfindən idarə edilməsinə gəlincə, bu mexanizm bir tərəfdən yüksək keyfiyyətli və peşəkar xidməti özündə ehtiva etsə

fatı departamentinin balansında 11 minə yaxın çoxmənzilli yaşayış binası mövcuddur. Müstəqil əmlak ekspertləri şəxsi söhbətlərdə ölkə üzrə 30-35 min çoxmənzilli binanın olduğunu bildirirlər. Bu binaların təxminən 2000-2500 ədədi MTK-lar tərəfindən idarə olunur. İqtisadiyyat Nazirliyinin məlumatına görə, Nazirliyin dəstəyi ilə indiyədək 250-yə qədər mənzil mülkiyyətçiləri müştərek cəmiyyəti yaradılıb. Halbuki Mənzil Məcəlləsinin qəbulundan ötən 13 il ərzində onların sayı onminlərlə olmalı idi.

Mənzil tikintisi artdıqca dövrü mətbuatda və sosial şəbəkələrdə daim MTK-ların fəaliyyətindən narazılıqların artmasını müşahidə etmək olar. Bu narazılıqları şərti olaraq aşağıdakı kimi sistemləşdirmək olar:

Mənzillərə xidmətə görə haqların yüksək olması və ya onun sakinlərin rəyi nəzərə alınmadan dövrü olaraq artırılması;

Xidmət haqlarının ödənilməsinə və ya gecikdirilməsinə görə kommunal xidmətlərin məhdudlaşdırılması (mənzilə elektrik enerjisinin, təbii qazın, içməli suyun verilməsinin dayandırılması və s.);

Qanunvericilikdə kommunal xidmətlərdən (elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli su) istifadə üçün tələb olunan sayğacların əhali üçün pulsuz olmasına rəğmən MTK-ların sayğacların alınmasına və quraşdırılmasına görə sakinlərdən ödəniş tələb etməsi;

MTK üzvlüyünün öz mənzilini özəlləşdirməsinə süni maneələrin yaradılması;

Mənzil sahibləri tərəfindən yaradılması və idarə olunması nəzərdə tutulan Mənzil mülkiyyətçilərinin müştərek cəmiyyətinin (MMMM) yaradılmasının qarşısının alınması;

(Davamı səh. 10-da)

Yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan şəxs, ağır cinayət törətməsinə baxmayaraq, nə üçün həbs olunmayıb?

Qəzetimizin ötən sayında As-tara rayonu, Ərçivan kənd sakini Əliyev Muxtar Əli oğlu tərəfindən "Hürriyyət"ə daxil olan şikayət məktubunu dərc etmişdik. "11 əvvəl baş verən cinayətin izi ilə..." sərlövhəli yazıda şikayətçi bildirirdi ki, 11 il əvvəl Bakı şəhərində yaxından tanıdığı şəxs tərəfindən bıçaqlanaraq ağır bədən xəsarəti alsa da, "vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan cinayətkar" in diyədək azadlıqdan məhrum edilməyib. M.Əliyevin sözlərinə görə, 21 noyabr 2011-ci ildə, gecə saatlarında Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 3-cü mikrorayon, H.B.Əliyev küçəsi, 4 sayılı yaşayış binasının zirzəmisində yerləşən meyvə-tərəvəz satılan mağazada ona hücum edilib. Belə ki, yaxından tanıdığı şəxs həmin vaxt mağazada satıcı işləyən Əliyev Muxtar Əli oğlunun başından butulka və döş qəfəsindən isə bıçaqla vuraraq, ona ağır bədən xəsarəti yetirib.

"Məni öldürməyə cəhd edən şəxs Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğludur. O, yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunduğuna görə, bu günə qədər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməyib", - deyir şikayətçi bildirir.

Dediynə görə, hadisədən sonra Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunu öz əli ilə istintaqa təhvil verib və müstəntiqin iştirakı ilə üzlaşdır-mə olub. Həmin vaxt müstəntiq ona Kamran Bəhramovun həbs olunacağını bildirsə də, dedi ki, baş verməyib. Sonradan məlum olub ki, üzlaşma faktı rəsmiləşdirilməyib və istintaq cinayəti ört-basdır edib. Ən maraqlısı isə odur ki, istintaq, guya, "cinayət törədən şəxs və ya şəxslər müəyyən olunmadığı" bildirib və bu səbəbdən də belə qərara gəlinib ki, "işin icraatı təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməli olan şəxs müəyyən olunana qədər dayandırılınsın".

Qeyd edək ki, Muxtar Əliyev həmin vaxtdan etibarən bütün müvafiq qurumlara müraciət etsə də, şikayətinin heç bir nəticəsi olmayıb. Onun sözlərindən belə aydın olur ki, bu işin arxasında ölkədə ciddi nüfuz sahibi olan şəxslərdən birinin yaxın adamı dayandığından, ona ağır xəsarət yetirən şəxsin həbsinə heç biri qurum qərar vermək istəmir.

Yazının sonunda dəyərli oxucuların diqqətinə onu da çatdır-mışdıq ki, üstündən 11 il keçməsinə rəğmən, Əliyev Muxtar Əli oğluna ağır bədən xəsarəti yetirən, onu döş qəfəsindən bıçaqlayan Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunun həbs olunmamasının arxasında yüksək nüfuzlu şəxs və onun yaxınları dayanır. Növbəti dəfə qəzetimizə müraciət edən M.Əliyev "Hürriyyət" vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya müraciət edir. Həmin məktubu olduğu kimi dərc edirik:

"Möhtərəm Prezident! Hörmətli Birinci vitse-prezident!

11 ilə yaxındır ki, mənə başımdan butulka ilə vuran, bıçaqla ürək nahiyəmin 2 santimetrliyindən

7 ilə yaxın istintaq aparıldı, amma gerçəklər ortaya çıxmadı

12 dəfə istintaq dayandırılırsa və eyni sayda işə yenidən baxılması haqda qərar verilsə də "top" hər dəfə eyni müstəntiqə atıldı...



vuraraq mənə ağır bədən xəsarəti yetirən, əslində isə öldürməyə cəhd edən Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlu və onu bu işə təhrik edən şəxslər mənə məlum olmayan vəzifəli şəxslər tərəfindən hansısa yüksək maraqlı üzündən yüksək səviyyədə himayədarlıq edildiyinə görə, bu günə kimi cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmir, cinayəti törədən şəxs azadlıqda gəzərək mənə göz dağı verməkdədir. Mən sabiq Baş prokuror Zakir Qaralov da daxil olmaqla, bütün səlahiyyətli şəxslərin qəbulunda olaraq rəsmi şikayətimi onlara təqdim etmişəm. Mənim şikayətimi xüsusi nəzarətə götürdüklerini şəxsən mənə bildirmələrinə baxmayaraq, indiyədək yalnız təbəcəlliklərində olan vəzifəli şəxslər tərəfindən mənə sayısız-hesabsız «cinayəti törətməmiş şəxslərin tapılaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi» barədə təsəlliverici məktublar göndərməkdədirlər. Halbuki, mən 2011-ci ildə istintaqın ilk günlərində işin istintaqını aparan Nəsimi RPI-nin müstəntiqi Fərid Şirinova mənə bıçaqla ağır xəsarət yetirən şəxsin Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlu olmasını bildirərək, onu şəxsən özüm tutdurub istintaqa təhvil vermişəm. Hətta müstəntiq onunla mənim aramda üzlaşma istintaq hərəkəti aparıb və bu zaman mənə bıçaqla vuran şəxsin Bəhramov Kamran olmasını onun üzünə bildirmişəm. Sonradan mənə məlum olmuşdur ki, müstəntiq ya həmin üzlaşma istintaq hərəkətinə rəsmiləşdirməmiş, ya da onu gizlətməmişdir. Halbuki, həmin vaxt müstəntiq mənə bildirdi ki, üzlaşmadan sonra Kamran Bəhramovu həbs edəcək. Lakin F.Şirinov ya ona verilən göstərişə, ya da hansısa şəxsi marağına görə cinayətkar şəxsin şahid kimi ifadəsinə alaraq onu azadlığa buraxmışdır.

Bundan sonra mənim etdiyim şikayətlər əsasında iş üzrə 7 ilə yaxın istintaq aparılaraq düz 12 dəfə istintaqın dayandırılması barədə qərar qəbul edilmiş, lakin hə-

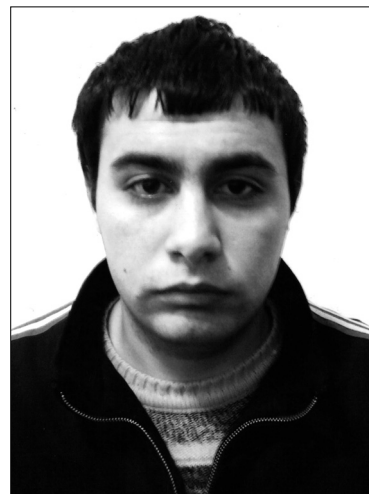
min dayandırma qərarları mənim təkidlili şikayətlərim əsasında dəfələrlə prokurorluq orqanları və ya məhkəmə tərəfindən ləğv edilsə də işin istintaqı yenidən əvvəlki müstəntiq Fərid Şirinova həvalə edilmiş, o da hər dəfə iş üzrə heç bir istintaq hərəkəti aparmadan icraatın dayandırılması barədə qərar qəbul edib. Hətta cinayət işi mənim şikayətlərim əsasında Nəsimi RPI-dən alınaraq Bakı Şəhər BPI-nin İstintaq və Təhqiqat İdarəsinin müstəntiqi Vüsal Məhərrəmovun icraatına verilsə də, o da Nəsimi RPI-nin müstəntiqi Fərid Şirinov kimi, iş üzrə heç bir obyektiv istintaq hərəkəti aparmadan cinayət işinin dayandırılması barədə bir neçə dəfə qərar qəbul etmiş, lakin sonradan hansısa səbəbdənsə cinayət işi yenidən Nəsimi RPI-nə qaytarılaraq yenə də müstəntiq Fərid Şirinovun icraatına verilmişdir. Elə bil ki, Bakı Şəhər BPI-də Vüsal Məhərrəmovdan və Nəsimi RPI-də Fərid Şirinovdan başqa müstəntiq yoxdur. Mən dəfələrlə onların apardığı istintaqdan narazılığımı bildirəmsə də, nə sirdirsə mənim bıçaqla vurularaq ağır xəsarət almağım barədə olan həmin cinayət işi üzrə istintaqın aparılması bu iki müstəntiqdən başqa digər müstəntiqə verilmir. Bu da mənə belə bir inam yaradır ki, bu iki müstəntiqə göstəriş verilmişdir ki, mənə qarşı cinayəti törədən Kamran Bəhramovu nəyin bahasına olursa-olsun cinayət məsuliyyətinə cəlb etməsinlər.

Müstəntiq Fərid Şirinovun «cinayət işinin icraatının dayandırılması barədə» qəbul etdiyi 06 may 2017-ci il tarixli axırıncı qərarı mənim şikayətim əsasında Nəsimi rayon Məhkəməsinin hakimi Şəlalə Həsənova tərəfindən 18 yanvar 2018-ci il tarixdə ləğv edilərək, cinayət işi ibtidai istintaqın davam etdirilməsi üçün Nəsimi RPI-nin iş-nə göndərilməsi və bu dəfə də iş yenidən Fərid Şirinovun icraatına verilmişdir. Müstəntiq F.Şirinov 07 fevral 2018-ci il tarixdə cinayət işini öz icraatına qəbul etmiş və cəmi iki gün sonra - 09 fevral 2018-ci il tarixdə cinayət işinin icraatının dayandırılması barədə əsassız və qanunsuz qərar qəbul etmişdir.

İstintaq materiallarından görünür ki, "şəxsiyyəti istintaqa məlum olmayan şəxs 21 noyabr 2011-ci il tarixdə, saat 00:30 radələrində, Bakı şəhəri Nəsimi rayonu 3-cü mikrorayon, H.B. Əliyev küçəsi 4 sayılı yaşayış binasının zirzəmisində yerləşən meyvə-tərəvəz satılan mağazada, həmin mağazada satıcı işləyən Əliyev Muxtar Əli oğlunu butulka və bıçaqla vuraraq döş qəfəsinin ön səthinin sağ yarısında döş və qarın boşluğuna nüfuz edən, diafraqmanın və qara ci-

yər in zədələnməsi, II dərəcəli hə-morrafik şokla müşayiət olunan 1 ədəd deşilmiş-kəsilmiş əzilmiş ya-rası və sağ təpə nahiyəsinin əzilmiş-cırılmış yarası xəsarəti yetir-məklə onun həyatı üçün təhlükəli olan qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurmuşdur".

Daha sonra əlavə olunur: "İs-tintaq zamanı Əliyev Muxtar Əli oğlu zərər çəkmiş şəxs qismində



tanınaraq dindirilmiş, sonuncunun aldığı xəsarətlərinin dərəcəsini müəyyən etmək məqsədi ilə məhkəmə-tibbi ekspertiza təyin edilmiş, müvafiq rəy alınaraq cinayət işinin materiallarına əlavə edilmiş və cinayəti törədən şəxsin müəyyən edilməsi istiqamətində zəruri əməliyyat tədbirlərinin keçirilməsi üçün əməliyyat aparatına tapşırıqlar verilmişdir.

Bundan əlavə 110070576 say-lı cinayət işi üzrə aparılmış istintaq zamanı hadisə yerinə baxış keçirilmiş, Ağayev İlham Məhəmməd oğlu, Cəfərov Rəşad Nureddin oğlu, Quliyev Bəxtiyar Hüseynqulu oğlu, Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlu, Bəhramov Bəxtiyar Orucəli oğlu, Bəhramova Elnarə Cəlil qızı, Bəhramov İmran Bəxtiyar oğlu, Əkbərov Səməd Əhməd oğlu və Quliyev Eldar Hüseynqulu oğlu şahid qismində dindirilmişlər.

Eləcə də, iş üzrə məhkəmə-bioloji və məhkəmə-kriminalistik ekspertizaları təyin edilmiş, müvafiq rəylər alınaraq cinayət işinin materiallarına əlavə edilmişdir.

İstintaq zamanı 20 noyabr 2011-ci il saat 2300-dan - 21 noyabr 2011-ci il saat 0200-dək Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 3-cü mikrorayon, H.B.Əliyev küçəsi 4 sayılı ünvanda baş vermiş bıçaqlanma hadisəsi ilə əlaqədar olaraq «Azercell- Telekom» MMC, "Azər-fon" MMC-dən ötürücü antenaların cədvəli götürülmüş və Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunun istifadəsində olan 055 531-78-17 mobil telefon nömrəsinə gələn və

çıxan zənglərin siyahısı "Bakcell" MMC-dən alınaraq cinayət işinə əlavə edilmişdir.

İstintaq zamanı Əliyev Muxtar Əli oğluna ağır bədən xəsarəti yetirən şəxsin şəxsiyyətini müəyyən edilərək istintaqa cəlb edilməsi istiqamətində əməliyyat tədbirlərinin təşkil olunaraq keçirilməsinə dair əməliyyat tapşırıqların verilməsinə baxmayaraq, heç bir müsbət nəti-



cə əldə olunmamışdır.

Göründüyü kimi, cinayət işinin ibtidai istintaqı zamanı cinayəti törətməmiş şəxsin şəxsiyyətini müəyyən etmək mümkün olmamışdır.

Odur ki, cinayət işinin ibtidai istintaq müddətini nəzərə alaraq, cinayət işinin icraatı təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməli olan şəxs müəyyən olunanaqədər dayandırılmalıdır.

Cənab Prezident! Hörmətli Birinci vitse-prezident!

Mən inanmıram ki, Azərbaycan Respublikasının istintaq tarixində bu qədər uzun müddətə, yəni yeddi ilə qədər davam edən istintaq işi olsun. Görünür, aidiyyəti orqanlar ya kimlərsə qorxusundan, ya da mənə məlum olmayan maraqlı üzündən bu qədər açıq cinayət işini süründürərək uzadırlar ki, mənə qarşı bu cinayəti törədən Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunun cinayət məsuliyyətinə cəlbetmə müddəti bitsin və bununla da işin icraatına xitam versinlər.

Ona görə də Sizdən mənim pozulmuş hüquqlarımın bərpa edilməsinə, mənə qarşı ağır cinayət törətməmiş Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunun cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib cəzalandırılmasına göstəriş vermənizi xahiş edirəm".

Hazırladı: RƏŞAD

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Qarşı tərəfin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.



Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Cənubi Qafqazın, Böyük Yaxın Şərqi nüfuz dairələrinə bölünməsi uğrunda mübarizə kəskinləşir və bu tendensiya hər keçən gün özünü daha çox biruzə verir. Belə demək olar ki, savaşın iki tərəfi kimi bir-birinə əzələ nümayişi göstərən Türkiyə ilə İran bu sahədə mübarizə aparan əsas qüvvələrdir. Və İranın aqressiv ritorikasının əsas ünvanı üzdə Azərbaycan, arxa fonda isə Türkiyədir.

Mövzusu Suriya, daha doğrusu Suriyanın bölünməsi olan Astana sammitindən sonra bu məsələ Tehran sammitinə də daşındı. İranın Azərbaycanla Türkiyəyə eyni baxış bucağından yayınlanan mövqeyi onu deməyə imkan verir ki, Tehran üzde kiçik miqyasda Azərbaycanın, böyük miqyasda isə Azərbaycanın daha böyük illuminasiyası olan Türkiyənin güclənməsindən qıçıqlanır. Bəs, İranı Azərbaycanla Türkiyənin güc birliyində narahat edən nədir?

Bildiyimiz kimi, ötən həftə Tehrande "gündəmi Suriya olan" sammit keçirildi. İran prezidenti Rəisi Ərdoğanın PKK ilə YPG-yə qarşı birgə mübarizə çağırışının ardından Suriyada hərbi əməliyyatlara qarşı xəbərdarlıq etdi. Buna dəstək olaraq, "Bu ideya həm Suriyaya, həm Türkiyəyə, həm də bütün regiona mütəlak zərər verəcək", deyərək Xameneyi Ərdoğanla danışıqlar zamanı əməliyyatın həyata keçirilməsinin qeyri-mümkünlüyünü şərh edərkən dedi. "Suriya məsələləri dialoq yolu ilə həll olunmalıdır, Rusiya, İran və Türkiyə bu problemi danışıqlar yolu ilə həll etməlidir", deyərək Xameneyi Ərdoğanı fikrindən daşındırmaq məqsədilə "diqte mahiyyətli" ifadələrini havaya sovurdu.

Sammitin iyulun 19-da keçirilməsinə və bitməsinə baxmayaraq İranın "qorxu çıxırtıları"nın əks-sədası hələ davam etməkdədir. İranın müxtəlif rəngli rəsmiləri hələ də ənənəvi çıxırtıqlıq üslubunu davam etdirirlər. Belə ki, İranın XİN rəhbəri Hüseyn Əmir Abdullahiyan suriyalı həmkarı ilə birgə mətbuat konfransında Türkiyənin unvanına ismaric səsləndirməyə ərinməyib və qardaş ölkənin Suriya ərazisinə "mümkün hərbi müdaxiləsi" haqda Ankara ilə məsləhətləşmələr aparıldığını, Astana formatı sammitinin iştirakçıları tərəfindən edilən tövsiyələrin Ərdoğan hakimiyyəti tərəfindən diqqətdə alınacağını vurğulayıb. İran XİN rəsmisi Kanani Çafinin, "İran İraqın təhlükəsizliyini öz təhlükəsizliyi hesab edir və bu sahədə istənilən köməyi göstərməyə hazırdır" ifadələri də Tehranın "dinc insanların qətl"i ilə bağlı ittihamların Türkiyəyə yönəldilməsindən duyduğu razılığı ortaya qoyur.

İranın rəsmi şəxslərinin anti-Türkiyə ritorikası yetirmiş kimi, "Telegram" kanallarının da Türkiyəyə yönəldiyi kin-küdurət yüksək həddə əks olunur. Onlar İraqda törədilən terror hadisələrində Türkiyənin imperiya siyasətini ittiham edirlər.

Əlbəttə, gün kimi aydındır ki, İran Türkiyənin Yaxın Şərqdə, Azər-

Şər qüvvələrin Azərbaycanı

Türk faktoru ön plana çıxanda ABŞ da Rusiya və İranla ortaq olur...

baycan vasitəsilə isə Cənubi Qafqazda möhkəmlənməsini, Mərkəzi Asiyaya uzanmasını həzm edə bilmir. Tehran özünü Yaxın Şərqdə Türkiyəyə əsas rəqib görür.

Təbii ki, hegemon güc olmanın siyasi təməlləri olduğu kimi, iqtisadi təməlləri də vacib faktordur. Məlum olduğu kimi, artıq dəmir yol reysləri ilə tranziti reallaşan "Bir Kəmər Bir Yol" layihəsinin dəniz güzərgahı Türkiyədən Avropaya istiqamətlənib. İranın da uzun müddətdir ki, həyata keçirməkdən vaz keçə bilmədiyi, enerji resurslarını İraqdan Suriyaya keçməklə Aralıq dənizindən Avropaya çıxarmağı planladığı tranzit dəhlizi planı var. Amma Tehran bununla yalnızca öz enerji resurslarını və mallarını Avropaya çıxarmaq istəmir, eyni zamanda Çinin layihəsi olan Yeni İpək yolunun dəniz marşrutu kimi özünü Türkiyəyə alternativ olaraq təqdim edir. Bu səbəbdən Suriyada var olmağa və Türkiyəyə rəqib olmağa dirənən İran prezident Ərdoğanın Suriyada PKK-ya qarşı əməliyyat aparmaqda ısrarına qarşı mesaj kimi aqressivləşməsi ortaya qoydu və faktiki bölünmüş vəziyyətdə olan, sadəcə kağız üzərində inzibati olaraq hələ İraq adlanan dövlətin coğrafi ərazisində - Zaxoda terror aktı törədildi. Hərçənd, bu terror aktının PKK tərəfindən törədildiyi aydın idi, amma dünyanın məşhur media agentliklərində Türkiyənin adına çıxdı.

Türkiyə öz təhlükəsizliyini təmin etmək və Suriyadan qaçqın axınının, insanların yerlərindən edilməsinin qarşısını almaqdan ötrü Suriyada 30 km-lik bufer zona yaratdığı kimi, İraqla sərhəddən 30 km də-



rinliyində bufer zonası yaratmaq niyyətini ortaya qoyub. Bu məsələdə əsas nöqtələrdən biri Sincardır. Ankara ABŞ-ın layihəsi olan İŞİD-in varlığı dövründə Sincardakı insan qırğınının qarşısını aldığı üçün nüfuz qazandı. Sincar coğrafi mövqeyinə görə, həm də Suriyadakı YPG ilə İraqdakı PKK-nın koordinasiyası üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu səbəbdən, Ankara Sincarin "yeni Qəndil" olmasına imkan verməyəcəyini xəbərdar edirdi. Sincar Suriyanın şimalı ilə İraqın şimalı arasında yerləşir və həm yezidilərin, həm PKK-nın, həm peşmerqenin, həm şie birliklərinin mövud olmağa çalışdığı əsas nöqtədir. Çünki Sincar Suriya-İraq sərhədini ayıran Təlafer şəhərinin də üstündə olduğu, avtomobil yollarının bir-birinə bağladığı, İraq türkmənlərinin məskunlaşdığı Mosul, Ərbil, Kərkük şəhərlərinə çıxan 47 nömrəli magistral yolun üzərindədir. Belə demək olarsa Türkiyə Mosul, Ərbil, Kərkükü nəzarətdə saxlamaq istəyirsə, Sincar və 47 nömrəli yolu əlində sax-

lamalıdır. Türkiyənin Sincara nəzarəti həm də Suriya YPG-si ilə İraq PKK-nın bağını kəsmək anlamına gəlir. Əslində, Türkiyənin türkmənləri yaşadığı bölgələrdə varlığı bu insanların təhlükəsizliyinin təminatı deməkdir. 90-cı illərdə Avropanın göbəyində "mədəni dünya"nın Serebrenitsada minlərlə dinc insanın qətlinə səssizliyi, İraqda, Suriyada başına bombalar səpələnərək insan qırğınlarının laqeyd qarşılanması bölgənin məhz Türkiyənin nüfuz dairəsinə keçməsinin insan həyatının təhlükəsizliyi baxımından nə qədər labüd olduğunu ortaya qoyur.

Əlbəttə, ortada hələ Əbdülhəmid dövründə Osmanlının gündəmində olan Mosul-Kərkük enerji resursları məsələsi də var. Türkiyənin öz nüfuz dairəsində olan enerji resurslarına sahiblənməsi olmazsa olmazdır və Türkiyənin iqtisadi baxımdan qarşısızalmaz şəkildə irəliləməsi üçün zəruridir.

Əslində, "terrora qarşı olduqunu" mötəbər tribunalardan səsləndirən İranın məntiqə Türkiyəylə həm-

rəy olması gərərkən rəsmi Ankaranın terrorçulara endirdiyi zərbələrin ah-naləsi, yaxud da ABŞ-ın İraqa Suriyada elan etdiyi hədəflərin yerinə yetirilməsi uğrunda çalışmaları İran tərəfindən biruzə verilir. ABŞ-ın bölgəni qan çanağına döndərmək istəyi qarşısında Türkiyənin bölgəni sülh məkanına döndərməsi söylərinə İran müqavimət göstərir. Sanki pərdə arxasında ABŞ İraqa Suriyada Türkiyənin qarşısına dikilmələri üçün İrana "pas verir", yaxud "top ötürür".

Maraqlıdır ki, İranın gözələnən yeni nüvə qanlaşmasına yaxın durmasına baxmayaraq Tehrana yüksək rəngli ABŞ rəsmiləri tərəfindən "yumşaq yanaşılır" və hələ İranın yola gələcəyinə ümidlər ifadə edilir. Məsələn, ABŞ-ın MKİ-nin rəhbəri Vilyam Berns İrana nüvə bombası üçün zəruri xammalın toplanması üçün vur-tut bir neçə həftə vaxt lazım olduğunu bildirirsə də, iranlıların nüvə silahı yaratma çalışmalarını bərpa etmədiklərini əminliklə iddia edir.

Üstəlik, Rusiyanın da Tehran sammitinin üstündən bir gün keçməmiş İdlidə dinc insanların üzərinə bomba səpələməsi İranın da, Rusiyanın da pərdə arxasında ABŞ-ın maraqlarını təmin etmək üçün "şahmat taxtası üzərində piyada" rolunu oynamasını göstərir. İran həm ABŞ-la, həm Çinlə "dodaq dodaga"dır.

Tehran Ankaranın Suriya ilə İraqın şimalını nüfuzu altına almasına yol vermək istəməyərək özünü yeni İpək Yolunun namizədi görür. Digər tərəfdən, Avropa bazarına çıxmanın bir marşrutu kimi Ermənistandan

Gürcüstana, oradan da Qara dənizə çıxmaq fikrindədir. Bu səbəbdən, Azərbaycanın ünvanına hədə-qorxu xarakterli təhdidlər sovruran İran Ermənistanla sərhədinin min il yaşı olduğunu iddia edərək gah Xomeyninin, gah cürbəcür rəsmilərin təmsilində sərhəd dəyişikliyinə dözməyəcəyini səsləndirir. Bakını Gürcüstan vasitəsilə Çindən və Mərkəzi Asiyadan gələn məhsulları Qara dənizdən Avropaya istiqamətlənən tranzit marşrutundan da kənarlaşdırıb, oyundan kənar vəziyyətə salmaq Tehranın "beynini didən" fikirdir. Bu səbəbdən Türkmənistandan quru yolu ilə Mərkəzi Asiyaya bağlanmağa ciddi-cəhd göstərən Çin və Mərkəzi Asiya üçün bu istiqamətdə də alternativ marşrut olmaq fikrindədir. Avans olaraq irəli sürdüyü şərt isə quru yolunun təhlükəsizlik və səmərəlilik baxımından sərfəliliyidir. Ermənistanla sərhədini itirəcəyi halda İran bu planını rahat reallaşdırmağa bil-

bufer zonası yaratmasına qarşı reaksiya verməsi kimi anlaşılmalıdır. Olanlardan da görünür ki, ABŞ-ın İran və Rusiya ilə düşmənçiliyi "kontrollu düşmənçilik", yaxud "danişlıq döyüşdür".

Çin də öz növbəsində "Kəmərlər və Yol" layihəsinin həyata keçirilməsi üçün "Xəzər üçlüyünün" əhəmiyyətini anlayır. Çin 2023-cü ildə 1 trilyon dolları keçə biləcək AI ölkələri ilə artan ticarəti üçün quru yollarında maraqlıdır. Malakka boğazı və Süveyş kanalı vasitəsilə dəniz nəqliyyatı dəmir yolu ilə müqayisədə daha uzundur. Həm də transxəzər yolu Çin və ABŞ arasındakı gərgin münasibətlər səbəbindən daha az təhlükəsizdir. Rusiya ərazisindən quru tranziti tədricən azalır: Belarus vasitəsilə Avropa İttifaqı ilə nəqliyyat əlaqələri praktiki olaraq bağlanır, Rusiya ilə AI arasında dəniz əlaqəsinə Qərbdən müdaxilə olunur və istənilən vaxt tamamilə



n və Türkiyəyə qarşı birliyi

məyəcək. Hərçənd, Azərbaycana Naxçıvana quru yolu ilə birləşmək üçün öz ərazisindən (əslində isə Güney Azərbaycandan) yol verməsi Tehrana daha çox sərf edir, amma bu faktor Tehranın əlinə Türkiyə ilə Azərbaycana rıçaq kimi təsir etmək imkanı verir. Bu səbəbdən Mehridən Azərbaycanın Naxçıvana bağlanması mütləq alternativsizdir.

Daha bir yanaşma - Türkiyənin Xəzər dənizindən keçərək Mərkəzi Asiyaya, oradan da Çinə bağlanması faktorı var. İranın da Mərkəzi Asiyaya sızması və bu məsələdə də Türkiyəyə rəqib olmasını Qazaxıstanla Türkmənistanla yaxınlaşmasında görə bilərik. Xəzər Türkiyənin Azərbaycandan keçərək Mərkəzi Asiyaya bağlanmasında körpü rolunu oynayır. Belə ki, Xəzər regionu Çinlə Avropanı birləşdirən yeni İpək Yolunun ("Kəmərlər və Yol") mühüm hissəsinə çevrilir. Türkiyə, Azərbaycan və Qazaxıstan Rusiyanın nəqliyyat mövqelərini zəiflədərək regionda əsas rollarını möhkəmləndirməyə çalışırlar. Belə olan halda Şərq-Qərb beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin əsas tranzit ölkələri kimi bu ölkələrin geosiyasi rolu artır.

"Xəzər üçlüyü" ölkələri arasında liderlik obyektiv olaraq Türkiyəyə məxsusdur və onun üçün bu layihənin həyata keçirilməsi son dərəcə vacibdir. Xəzər regionunun "Bir Kəmərlər, Bir Yol" nəqliyyat marşrutunda strateji əhəmiyyətini nəzərə alsaq, bu, əhəmiyyətli iqtisadi dividendlər gətirə bilər. Beləliklə, "Böyük Turan" layihəsi təkcə sivilizasiya və ideoloji deyil, həm də iqtisadi əsaslandırma alır. Yuxarıda da dediyimiz kimi hegemon güc olmanın siyasi təməli olduğu kimi iqtisadi təməli də var. Türkiyə regional güc olmanın siyasi və iqtisadi təməllərini atdığı kimi, İran da Türkiyənin yolunu kəsməyə çalışaraq özünün regional güc olmasının siyasi və iqtisadi təməllərini formalaşdırmağa çalışır.

Tehran sammitinin səhəri günü rus təyyarələrinin adətli üzrə İdlibi bombalaması Moskvanın da Türkiyənin Suriyanın ardınca İraqda da



kəsilə bilər, Rusiya ilə Çin arasında münasibətlər fonunda Baltıqyanı ölkələr öz limanlarından tranzit üçün istifadə etməyə icazə vermir.

Eyni zamanda, görünür, çinlilərin ÇXR-in "Xəzər üçlüyü" ilə əməkdaşlığının Rusiyanın maraqlarına cavab verməməsi sualı o qədər də maraqlandırır. Bütün tərəfdaşlıq təminatlarına baxmayaraq, Pekin Ukraynada müharibə başlayandan sonra Rusiyaya qarşı son dərəcə ehtiyatlı davranır. Çin mallarının Rusiyaya ixracı sürətlə azalmağa davam edir: 2021-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu, 38% azalıb. Göründüyü kimi, Çin Qərb texnologiyalarına və perspektivli bazarlara çıxış imkanlarını itirməkdən qorxur. Şübhələr yaranır: Pekin sona Rusiyanın hesabına Qərblə razılığa gələcəkmi? Belə olan halda "Xəzər üçlüyü" ilə əməkdaşlıq onun üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir.

Rusiyalı ekspertlər ÇXR-in Rusiya ilə əməkdaşlığa marağını artır-

mağının lazım olduğunu, bunun üçün Rusiyanın Şimali Qafqazı vasitəsilə Qara və Xəzər dənizlərini birləşdirən kanal layihəsini canlandırmağı təklif edirlər. Belə hesab edilir ki, kanal beynəlxalq statusa malik olmalı idi; bu halda Rusiya öz ərazisinin bir hissəsi üzərində suverenliyini itirəcək, bu isə onun üçün qəbul edilməzdir. Ancaq sahibi Rusiya olacaq kanal çəkilsə, bu, ilk növbədə Türkiyənin bölgədəki planlarına zərbə vuracaq; ikincisi, həm Çinin, həm də Qazaxıstanın Rusiya ilə əməkdaşlığa marağını kəskin şəkildə artıracaq. Üçüncüsü, lazım gələrsə, Qara dəniz regionundan Xəzər regionuna qoşunların köçürülməsini asanlaşdıracaq, bu da Rusiyanın strateji mövqeyini yaxşılaşdıracaq. Paralel olaraq Rusiya öz tranzit layihələri olan İranla əməkdaşlıq etməlidir. İstənilən halda "Xəzər üçlüyü" ölkələrinin yaxınlaşmasına qarşı çıxmasa, bir müddətdən sonra Rusiya bundan irəli gələn bütün nəticələrlə regionda "artıq" və-

ziyyətə düşəcək. Mərkəzi Asiya-Azərbaycan-Türkiyə tandeminə Özbəkistanı da əlavə etmək lazımdır ki, artıq Daşkəndin də Rusiyadan uzaqlaşması, Türk Dövlətləri Birliyinə yaxınlaşmasının bəzi təhliləri açıq-aydın sezilir. Təsədüfi deyil ki, prezident İlham Əliyev qardaş Özbəkistan prezidenti Şövkət Mirzoyevini ad günü münasibətilə təbrikin ardınca Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etdi. Dəvətə müsbət cavabın verilməsinə prezident Putinin simasında Rusiya tərəfindən həmişəki kimi ənənəvi qısqanc reaksiya ifadə olunub. Belə ki, prezident üstündən çox keçməmiş Şavkat Mirzoyevə zəng edərək, ondan "rus tərzində hal-əhval tutub", Rusiya-Özbəkistan əlaqələri haqda fikir mübadiləsi aparıb.

Burada bir haşiyyə çıxaraq qeyd edək ki, Tehrana "dron dilənməyə" gedən Moskva Xəzərdə öz hərbi donanmasını artırmağa icazə vermir. İranın Nəqliyyat Müəssisələri Mərkəzinin İdarə Heyətinin üzvü deyib ki, Rusiya İrana Xəzər dənizində

öz hərbi donanmasının sayını artırmağa icazə vermir.

Amma Moskvanın bu tutumu İranın ona diləndiyi dronları verməsinə mane olmur. Çünki Türk faktorı mövzu olunca şərh qüvvələr əlbir olurlar. Belə ki, "Tsenzor.net" saytının yazdığına görə, İran artıq Rusiyaya "Şahed 129" zərbə və kəşfiyyat PUA-ları təhvil verib. İran pilotsuz təyyarələrinin bir partiyası Xəzər dənizi vasitəsilə Rusiyaya göndərilib. Qəzet yazır ki, gələcəkdə hərbi yüklərin Həştərxan və Volqoqrad vasitəsilə Ukrayna sərhədinə çatdırılması planlaşdırılır. Yüklərin əsasən "Şahed 129" ağır hücum dronlarından ibarət olduğu məlumdur. Onun ərsəyə gəlməsində İsrailin "Hermes 450" PUA-sı və Amerikanın "MQ-1 Predator"u əsas götürülüb.

"Şahed 129"un gövdəsinin uzunluğu 8 m, qanadlarının açıqlığı isə 16 metrdir. Elan edilmiş döyüş yükü 400 kq-a qədərdir. Uçuş sürəti - radiusla 150 km / saata qədər - 200 km-ə qədər. İddia edilən uçuş məsafəsi 1700 km-ə qədərdir. Tərtibatçılar iddia edirlər ki, dron 24 saata qədər havada qala bilər.

Hal-hazırda ABŞ-ın forpostu Yunanıstanın hərbi müstəvidə qeyri-bərabər səviyyədə olduğu Türkiyəyə qarşı Vaşinqtonun fitvası ilə müharibə hazırlığında olması, Ankaraya qarşı İranla Rusiyanın bərabərxanlı hərəkətə keçməsi hər üç ölkəyə "arğacın Vaşinqtondan keçməsi" ideyasını doğurur.

Nəticə: Bölgədə Türkiyəyə qarşı aparılan qaralama və terror aktlarının məqsədi odur ki, qardaş ölkə Suriyada təmin etdiyi bufer zonasını İraqda təmin edə bilməsin. Vaşinqton YPG-nin simasında Suriyada cücərtməyə çalışdığı Suriya Kürdistanını İraqdakı Kürdüstanla birləşdirməyə çalışır. Dediyimiz kimi, Türkiyənin Suriyanın ardınca İraqda da 30 km-lik təhlükəsizlik zolağı bufer zonasını yaratmaqda məqsədi bu bağlantının qurulmasına imkan verməkdir. Baş verənlərin müəllifi və dirijoru ABŞ, şahmat taxtasındakı alet piyadalar isə İran, Rusiya, Yunanıstandır. Yunanıstanın "kəndirbaz meydanına hoppanması"nın altındakı niyyəti Türkiyənin başını mübahisə predmeti olan adalarla qarışdırıb məşğul etmək, onu İraqın nüfuz dairələrinə bölünməsinin təsdiqindən uzaqlaşdırmaq, eləcə də türkmən əhalini Türkiyənin hərbi müdafiəsindən məhrum etmək, İranın məzhəb fitnəsindən istifadə edərək Yaxın Şərqdə möhkəmlənməsinə şərait yaratmaq, Türkiyə ilə İranın təmsilində iki məzhəbi üz-üzə qoymaq, gələcəkdə sünni-şiə çatışmasının bazasını formalaşdırmaqdır.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Şəmkirdə iş adamına qarşı qərəzli və bürokratik münasibət

DƏDRX-nin 11 sayılı Şəmkir İdarəsi “Şəmkir Şampan Şərabları” ASC-nin Müşahidə Şurasının sədrinə obyektini “düzgün özəlləşdirmədiyini” bildirib

2005-ci ildə Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi özəlləşməni düzgün aparmadığı iddia olunur...



Ölkədə məmur özbaşınalığından, haqq-ədalətin tapdanmasından yüzlərlə, minlərlə insan əziyyət çəkir, ruhi sarsıntı keçirir. Onların mənəvi, maddi durumlarına ciddi zərbə vurulur. İtirdiklərini qaytarmaq istəyəndə isə, müəyyən təzyiqlərə məruz qalırlar. Ona görə ki, bəzi harınlamış məmurlar yazılmış qanunları öz məkrli məqsədlərinə uyğun “fırladırlar”.

Belə “qanun fırlatmalar”la rastlaşan “Şəmkir Şampan Şərabları” ASC-nin Müşahidə Şurasının sədri İbrahimov Hafiz Məmməd oğlu “Hurriyyet” vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevə, eləcə də digər müvafiq qurumların rəhbərlərinə müraciət edib. İş adamının şikayət ərizəsini olduğu kimi dərc edirik:

“Möhtərəm Prezident!

Hörmətli Mehriban xanım!

Çoxsaylı səhmdar şikayətçilər adından növbəti dəfə Sizə müraciət etməyə məcbur oldum. Çünki Sizin adınıza ünvanladığımız şikayətlərə Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin 11 sayılı Şəmkir Ərazi İdarəsinin rəisi cənab Fəxri Səfərov əsassız və qanunsuz cavab verib. Belə ki, o, Şəmkir şəhərində yerləşən müəssisəmizin qeyri-yaşayış binası üzərində hüquqların daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydiyyatı alınması ilə bağlı müraciətimizə imtina cavabı yazıb.

Apardıqları araşdırma zamanı məlum olmuşdur ki, 2005-ci ildə Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi özəlləşməni düzgün aparmamış və 289 nəfər səhmdarı olan müəssisəni aldatmışdır(?). Və müəssisəmizin yenidən qeydiyyata alınmasını, yeni reyestrə çıxarış verilməsini mümkünsüz saymışdır.

Müəssisəmiz uzun illər fəaliyyətsiz olmuş, hazırda fəaliyyətə başlanması üçün potensial imkanlar yaranmış, xarici və yerli investisiyaların qoyuluşu marağı-astanasındadır. Məmurların süni yaratdıqları maneələr, müştərəklər səhmdarlarla işbirliyimizə imkan vermir.

Cənab Prezident!

Yazdıqlarımızı nəzərə alaraq, Sizdən şikayətimə obyektiv baxılması üçün tədbir görülməsi üçün aidiyyəti orqan və şəxslərə göstəriş verməyinizi xahiş edirəm. Sizin insanpərvərliyinizə, Azərbaycan xalqının hər bir vətəndaşının sosial-müdafiəsinin qeydinə qalmağınza güvənir və böyük hörmətlə yanaşıram. Ümid edirəm ki, müəssisənin səhmdarlarının ümidini qırmayacaqsınız.

Əvvəlcədən sizə müəssisənin 289 nəfər səhmdarı və öz adımdan minnətdarlığımı bildirirəm”.

Bəhlul ORUCOĞLU,
Araşdırmaçı-jurnalist

Müəllifdən: Bölgələrdə haqqı tapdalanan insanlar şikayətə başlayanda ikiüzlü siyasət yeridən məmurların “ötür-ötür oyunu” başlayır. Necə ki, futbolda oyunçular bir-birinə “pas” (top) ötürən kimi. Hafiz İbrahimovun şikayəti ilə əlaqədar aidiyyəti orqanlar və rəsmi şəxslər araşdırma apardığı bir vaxtda onun obyektinin ərazisində tikinti, qazıntı işləri aparılır və ağaclar kəsilir. Bu vəziyyəti, qanunsuzluğu kim yaradır və nə məqsədlə?! Araşdırmamız davam edəcək.



(Əvvəli səh. 6-da)

MTK tərəfindən bir mənzilin bir neçə şəxsə satılması

Yuxarıda sadalanan problemlərin bir neçəsini nəzərdən keçirsək görürük ki, bu problemlər qanunvericilikdən çox idarəetmədəki boşluqlardan qaynaqlanır. Qanunvericiliyin öhdəliklərinin icra vəziyyətinə nəzarət edən dövlət qurumları baş verənlərə göz yumaraq seyrçi mövqe sərgiləyirlər, öz funksiyalarını yerinə yetirməyə maraq göstərmirlər.



Müdafiəsiz qalmış özəl mülkiyyətdə MTK özbaşınalığı

qalıb. Dövlət mənzil fondunun idarəedilməsinə məsul olan yerli icra hakimiyyəti orqanları isə binaları MİS-lər vasitəsilə idarə edirlər.

Əhalidə narazılıq doğuran məsələlərdən biri də kommunal xidmətlərdən (elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli su) istifadə üçün tələb olunan sayğacların alınmasına və quraşdırılmasına görə MTK-lar tərəfindən əhalidən pul alınması təcrübəsidir. Bu, qanunsuz addımdır. Elektroenergetika haqqında Qanunun 11-ci maddəsinə, Qaz təchiz-

dən dayandırılma bilər. Yeni elektrik enerjisini Azərişiq ASC-nin, içməli suyu Azərsu ASC-nin, təbii qazı Azərenerji ASC-nin dayandırmaq hüququ var, MTK-lar bu xidmətlərə müdaxilə edə bilməzlər.

Bəzi hallarda MTK-lar nəzərdə tutulan cərimələrdən yayınmaq və Mənzil Məcəlləsinin 109.5-ci maddəsinin tələblərini yerinə yetirmək görüntüsü yaratmaq məqsədilə MMC-yə (məhdud məsuliyyətli cəmiyyət) çevrilirlər. Bunu onunla əsaslandırırlar ki, əhali-

Əhalidə narazılıq doğuran məsələlərdən biri də kommunal xidmətlərdən (elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli su) istifadə üçün tələb olunan sayğacların alınmasına və quraşdırılmasına görə MTK-lar tərəfindən əhalidən pul alınması təcrübəsidir. Bu, qanunsuz addımdır. Elektroenergetika haqqında Qanunun 11-ci maddəsinə, Qaz təchizatı haqqında Qanunun 13-cü maddəsinə və Su təchizatı və tullantı suları haqqında Qanunun 31-ci maddəsinə əsasən, fiziki şəxs olan istehlakçılar üçün saygac təchizatçı müəssisənin vəsaiti hesabına təchiz edilir və quraşdırılır...

zati haqqında Qanunun 13-cü maddəsinə və Su təchizatı və tullantı suları haqqında Qanunun 31-ci maddəsinə əsasən, fiziki şəxs olan istehlakçılar üçün saygac təchizatçı müəssisənin vəsaiti hesabına təchiz edilir və quraşdırılır. Adıçəkilən qanunlarda qeyd edilir ki, yaşayış binaları sayğaclarla təchiz edildikdən sonra istismarına icazə verilə bilər. Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 102.2-ci maddəsinə əsasən, istismara icazə tikinti obyektinə ümumiyyətlə edilmiş və onun müəyyən edilmiş tələblərə uyğunluğu təsbit edildikdən sonra verilir. Deməli, sayğaclarla və onların quraşdırılmasına görə xərclər bina tikintisində çəkilən ümumi xərclərin tərkibinə aid edilməklə, mənzilin satış qiymətinə və ya pay haqqına daxil olunmalıdır.

Digər problem sahə mülkiyyətçiləri tərəfindən yaşayış sahəsinin saxlanması haqqı ödənilmədiyi təqdirdə MTK tərəfindən mənzilin elektrik və istilik enerjisi, qaz və su təminatının dayandırılması ilə bağlıdır. Mənzil Məcəlləsinin 139.1-ci maddəsinə uyğun olaraq kommunal xidmətlərə görə haqqın miqdarı qanunvericiliyə əsasən müəyyənləşdirilmiş tariflər əsasında müvafiq fəaliyyət növünü həyata keçirən şəxslərlə bağlanan müqavilələrdə müəyyən edilir. Bununla əlaqədar qüvvədə olan sahəvi normativ hüquqi aktların tələblərinə əsasən çoxmənzilli binalarda istehlakçılara təqdim olunan kommunal xidmətlərin təminatı yalnız müvafiq təchizatçı müəssisə tərəfin-

nin MMMC yaratmaq marağı yoxdur və qanun MTK-ların bir ay ərzində ləğv edilərək başqa quruma çevrilməsini tələb edir. Bu halda onlar özlərini idarəedici şirkət qismində görürlər. Əslində bu, MTK-ların atdığı növbəti qanun pozuntusudur. Çünki Məcəllənin 141.2-ci maddəsində göstərilir ki, idarəetmə üsulları ancaq çoxmənzilli binanın sahə mülkiyyətçiləri tərəfindən seçilə bilər. Məcəllənin 141.3-cü maddəsində qeyd edilir ki, çoxmənzilli binanın idarə edilməsi üsulu binanın sahə mülkiyyətçilərinin ümumi yığıncağında seçilir və istənilən vaxt onun qərarı əsasında seçilə və ya dəyişdirilə bilər. Yeni MTK-ların yaratdıqları MMC-lər təcili olaraq binaya xidməti dayandırmalı, binanın sahə mülkiyyətçilərinin ümumi yığıncağının çıxartdığı qərarla təbə olmalıdır.

Mənzil idarəçiliyi sahəsində münasibətləri tənzimləyən əsas normativ aktın - Mənzil Məcəlləsinin qəbulundan 13 il ötür. Təəssüf ki, Məcəllənin tələbləri hələ də yerinə yetirilmir. Mülkiyyətçilər yaşadıkları bina üzərində mülkiyyət hüququnu tam təmin edə bilmirlər. Onlar ən yaxşı halda yaşadıqların mənzilin içinə münasibətdə qərar verə bilirlər. Mənzilin çölü, yəni ümumi istifadədə olan ərazilərin (dam örtüyü, zirzəmi, binanın yerləşdiyi ərazi və s.) idarə edilməsində iştirak edə bilmirlər. MTK-ların törətdikləri qanunsuzluqlar kiçik bir damladır. Əsas problem özəl mənzillərin idarəetmədən kənarda qalmasıdır.

Həyat hər insana qucaq açır. Ancaq hər insan həyatda layiqli yaşaya bilmir. Bir dəfə gəldiyimiz bu dünyada yaşamaq yerinə yaşatmağı seçənlərə "Şəhid" deyirik. Şəhidlər ömrünün gənclik çağında həyata vida deyib cənnətə üz tuturlar. Bir də elə şəhidlər var ki, ömrünün gənc çağında həyatın sınaqları, çətinlikləri, ayrılıqları ilə mücadilə edə-edə ürəkləri nurani insan kimi yorğun düşür.

28 il ömür yaşayan Toğrulun nəinki ruhu, cismi də sanki qocalmışdır. O, həyatın ən böyük itkilərini gənc yaşında ard-arda yaşamışdır. Ailənin ilk övladı kimi, o, acının yükü ilə bərabər qardaş-bacısının yükünü də öz çiyinlərinə yığmışdır. Ata - ana itkisi üreyini yandırırsa da qardaş-bacısını qəlbinə sıxıb onlara nəinki qardaş qayğısı eyni zamanda ata-ana olmuşdur. Sonra isə vətənə can oldu vətən oğlu.

İllərdir gəlmək arzusunda olduğum Nax-

Vətən xilaskarı

böyük-böyük ümidlərə, arzulara yelkən açmışdır. Görəsən, o arzuların içində Babək rayonunun Şıxmahmud kəndində dünyaya gələn bu oğlun bütün Azərbaycanın oğlu olması arzusu da yer almışdır?

1994-cü ildə məktəbli kimi Babək rayon Şıxmahmud kənd tam orta məktəbinə qədim qoyan Toğrulun bir gün o məktəbin şəhid şagirdi kimi tanınacağını heç kim təsəvvür etməyib. Ancaq ötən zaman Toğrulun üreyindəki vətən sevgisini daha çox aşkara çıxarıb və vətən sevdalı oğul təhsilini 2002-ci ildən Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi liseyde (indiki Heydər Əliyev adına Hərbi lisey) davam etdirib. 3 il orada təhsil aldıqdan sonra hərbi təhsilini Azərbaycan Ali

neçə qəhrəmanlıq salnaməsi yazılmışdır. Həmin döyüşlər zamanı Toğrul illərlə arzusunda olduğu kimi vətənin azadlığına töhfə vermişdir. Azadlığın sevincini yaşasa da dost adlı uçmaz qalası yerlə yeksan olmuşdur. Ağır yaralanan Nəcməddin Savalanov həyat mücadiləsi aparan zaman Toğrul Məmmədov onun həyata bağlanacağına ümid etmişdir. Ancaq o ümid puç olmuşdur.

Ölümün acısı Toğrula çox tanış idi. O, tabutun necə ağır bir yük olduğunu yaxşı bilirdi. Həyatının ən gözəl çağında, 18 yaşı olan zaman ana tabutu daşıyan Toğrul cəmi dörd il sonra ata tabutu daşmışdır. Əslində, o tabutda bütün gənclik arzuları cəm olan o gənc həmin gündən sonra həyat yükünü çiyinlərinə yığmışdır. Bütün bu sınaqlar yetməmiş kimi bir də dost tabutu daşıyan Toğrul o gün göz yaşları ilə torpağın köksünə dağ çəkmişdir. O an Toğrulun qəlbindən ucalan fəryad düşməne olan intiqamını daha da alovlandırmışdır. Həmin gündən sonra gözləri dost axtaran qəhrəmanın üreyi qisas üçün döyünmüşdür. Sosial şəbəkədə Nəcməddin haqqında paylaşım edib "Qardaşım, sən mənim canımı apardın" yazan Toğrul, əslində, o cümlə ilə ruhunu dost məzarında dəfn etdiyini dilə gətirmişdir.

2016-cı il iyul ayının 14-də Toğrul Bakıya çağırılmış və kapitan hərbi rütbəsinə layiq görüldüyü xəbərini almışdır. Lakin o rütbəni daşımaq qəhrəmana qismət olmamışdır. Ağdama döndən Toğrul bilməmişdir ki, o gün ömrünün son günüdür. Elə həmin gün Ağdam rayonunun Baş Qərvənd kəndində düşmən yenidən atəşkəsi pozmuş və təxribata əl atmışdır. Toğrul Məmmədov yerində düşmənin layiqli cavabını verməyə nail olmuşdur. Həmin vaxt snayper atəşinə tuş gələn Toğrulun ömür və döyüş yolu tamamlanmışdır.

"Toğrul şəhid olub". Təsəvvür edirsiniz bir bacı, bir qardaş üçün tək dayaqlarını, ata-ana yerinə sığındıqları böyük qardaşlarını itirməkləri nə deməkdir? Şəbnəm və Üzeyir o xəbərlə yaralı ürəklərindən təkrar yaralanmışlar. Axı bu yük çox ağır yüküdür. Axı onlar Toğrul kimi güclü deyillər ki, tabut daşıyırlar. Ancaq buna məcburdurlar. Necə ki, Toğrul bacı və qardaşı üçün ayaqda qalmağı bacarmışdır, Şəbnəm və Üzeyir də Toğrulu şəhid adına layiq qarşılamaq üçün güclü olmalı idilər.

Bütün ata və anaların oğul yerinə qoyduqları şəhid Toğrul 15 iyulda qürurla Naxçıvana getirilib. Qəlbində yar deyil vətən sevgisi ilə izdihamla son mənzilə yola salınan Toğrul Məmmədov Babək rayon Şıxmahmud kənd məzarlığında ata və anasının məzarı yanında torpağa tapşırılıb. Xalqın qüruru olan şəhid ata - anasının əbədi dünyasına da qürurla gedib.

İllər öncə dost itkisi yaşayan Toğrulun əbədi gedişi çox dostlarının ən böyük acısı olmuşdur. O dostlardan biri olan kapitan Daşqın Qədimov üçün Toğrulun şəhid olmağı qəbul edə bilməyəcəyi qədər ağır bir itki olmuşdur. Dostunun intiqamını alacağına söz verən Daşqın Vətən müharibəsində nəinki Toğrulun bütün şəhidlərimizin intiqamını almışdır. Qəfil ölüm Daşqını da bu dünyadan əbədi ayırmışdır. Beləcə cənnət əbədi dostluqların əbədi ünvanına çevrilmişdir.

Adının haqqını verən Toğrul elə hərbi xidməti zamanı da qoçaqlığı, zırıqlığı ilə seçilmişdir. Şahin kimi düşmənin üzərinə şığıyan qəhrəman hərbi xidməti zamanı "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi" yubiley medalı və "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur. Kapitan Məmmədov Toğrul Seyyad oğlu Azərbaycan



Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə şəhadətindən sonra "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" 3-cü dərəcəli medalı ilə təltif edilmişdir.

Toğrulun şəhid olduğu tarixdən illər ötsə də nə özü, nə də sözü unudulmur. Son nəfəsində "Əsgərləri çıxarın" deyən qəhrəman fəda olmağın necəliyini hər kəsə bəyan edib. Getdiyi yolu nümunə götürən hərbiçilər də hər an fəda ola biləcəklərini əməlləri ilə sübut edirlər və edirlər. Toğrul şəhid olduqdan sonra neçə-neçə Toğrullar doğulub. Onlardan sonuncusu Məmmədovlar ailəsinin son nümayəndəsidir. Üzeyir Məmmədov şəhid qardaşının adını öz övladına əmanət edib. Şəhid adını daşıyan körpə atasının ümididir. O evdə yenidən Toğrul böyüyür. Toğrul adını uca tutan bir atanın bütün addımları Toğrula nümunə olacaq. O da vətənin şəhid yaralarına əməlləri ilə təşəlli olacaq.

VƏTƏN XİLASKARI

*Elə vətən üçün gəldin dünyaya,
Sevginin ünvanı oldu bu vətən.
Vətən səngərində ötən illərin,
Hər anı min ilə sanki oldu tən.*

*Həyatda çəkdiyin bütün həsrətin,
Məlhəmi bilirdin sən azadlığın.
Qəlbində intiqam əkib - biçirdin,
Tapdaqda gördükə sən Qarabağın.*

*Gözündə yox idi qorxudan əsər,
Kükrəsən düşmənin ruhu əsirdi.
Vətənə azadlıq bəxş eləməkdən,
Vətən qəhrəmanı, sən tələsirdin.*

*Avqust döyüşləri getdiyi zaman,
Sən döndün şəhidlər şahidi kimi.
On üç qəhrəmanın şəhid olmağı,
Həmin vaxt yandırdı Toğrul, qəlbini.*

*"Bir qarış torpaqdan keçməmə!" deyib,
Aprel döyüşündə önə atıldın.
Qalib bir ordunun qəhrəmanı tək,
Həmin döyüşlərdə sən zəfər çaldın.*

*Ancaq qismətində şəhidlik vardı,
Torpağın köksünə damladı qanının.
Sənəni atəşə sipər elədin,
Toğrul, xilaskarı oldun Ağdamın.*

Manya SƏXAVƏTQIZI



çıvana qədəm qoyarkən ilk baş çəkdiyim müqəddəs ocaq Məmmədov Toğrul Seyyad oğlunun bir zamanlar yaşadığı ailə oldu. Uzun illərdir qəhrəmanlığından sətir-sətir yazdığım Toğrul Məmmədovun evində onun adına guşəni gördüyümdə o eşyaların anıları göz önümdə canlandı. Erkən yaşlarında ata-anasını itirən və Toğrulu özünə dayaq bilən qardaşı Üzeyir Məmmədovun gözlərinin dərinliyindəki o hüznü, qardaşsızlıq həsrətini duymamaq mümkün deyildi. Mən bu həsrəti çox duymuşdum, ancaq bu dəfə o həsrəti kədərli gözlərdən sətir-sətir oxudum.

Mən Toğrulun həyatından çox bəhs etmişəm. Hər dəfə bu həyata nəzər saldıqda Toğrulsuzluğun acısını daha dərinlən hiss edirdim. Bu dəfə isə həsrətimin rəngi tam ayırıdır. Bu dəfə Toğrulun bir zamanlar yaşadığı evdə Toğrulun ömür kitabını səhi-fələyib, qəhrəmanlığından bəhs edən səhi-fələrə birini də əlavə edəcəm.

1988-ci il Günəşin gur səfəqləri ilə isitdiyi iyul ayında (26 iyul) nəfəsi ilə isitmışdi evini, ocağını. Ata-anasının ilk övladı kimi bağrına basdığı Toğrul dünyaya gəlişi ilə

Hərbi Məktəbində davam etdirib. 2009-cu ildə bir hərbiçisi kimi AAHM - i leytenant hərbi rütbəsi ilə bitirib. İşinin peşəkari olmaq yolunda atdığı addımları bununla da kifayətlənməyən Toğrul Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində 1 il ixtisaslandırma kursu keçib. Qəhrəman şəhidimizin səngər həyatı 2010-cu ildə başlayıb. Hər zaman ön cəbhədə xidmət edən Toğrul dəfələrlə düşmən təxribatının qarşısını alıb. 2012-ci ildə baş leytenant hərbi rütbəsinə yüksələn Toğrul qısa zamanda təqvim komandiri vəzifəsindən xidmət komandiri vəzifəsinə yüksəlib.

Toğrulun alınına iki döyüş görüb sonra şəhid olmaq yazılıbmış. 2014-cü ildə düşmən Ağdam istiqamətində təxribat törədən zaman vətənin müdafiəsinə qalxanlardan biri də Toğrul olmuşdur. Həmin döyüşlərdə Azərbaycan ordusunun müxtəlif rütbəli 13 hərbiçisi şəhid olmuşdur. Toğrul həmin döyüşlərdə ayağından və çiyindən yaralana-raq şəhidliyin bir cə addımlığından dönmüşdür. Demək ki, onun qismətində ilk zəfər tariximiz olan Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olmaq da yazılıbmış. Aprel döyüşləri neçə-

Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiya, istirahət hüquqları pozulur

Sosial Xidmətlər Agentliyi və hərbi qurumlar görəvlərini icra etməkdən imtina edir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30.06.2020-ci il tarixli 1024 sayılı "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında" fərmanı ilə doğrulanmış Sosial Xidmətlər Agentliyinin Nizamnaməsinin 1.1 bəndinə görə, Sosial Xidmətlər Agentliyi (SXA) sosial xidmətə ehtiyacı olan şəxslərə (ailələrə) "Sosial xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilmiş forma və növlər üzrə sosial xidmət göstərilməsi, onların sosial müdafiəsi və rifahının yaxşılaşdırılması, habelə övladlığa götürülmə ilə bağlı dövlət siyasətinin və tənzimləmənin həyata keçirilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən hüquqi şəxsdir. Sosial xidmətə ehtiyacı olan şəxslərə sosial xidmət göstərilməsini təşkil etmək və həyata keçirmək; onların digər şəxslərlə bərabər cəmiyyətin həyatında müstəqil iştirak etməsinə imkanlar yaradılması üçün TƏDBİRLƏR HƏYATA KEÇİRMƏK, bayramlarda və digər əlamətdar günlərdə müxtəlif həvəsləndirici TƏDBİRLƏR TƏŞKİL ETMƏK; əlilliyi olan şəxslərin sosial müdafiəsinə dair təhlillər aparmaq və s. (hamısını yazsaq, redaktorun "qayçılaması" ilə üzləşə bilərik - M. B.) Agentliyin vəzifələrinə aiddir. Nə yazıq, **SXA Prezident fərmanı ilə üzərinə qoyulan vəzifələri icra etməkdən imtina edir.**

Eldə deyildiyi kimi, yayın oğlan çağdır, bu çağlarda hamı kimi, əlilliyi olan şəxslərin, Qarabağ qazilərinin, şəhid ailələrinin də sanatoriya - kurortlarda dincəlmək hüquqları var. Bu hüququn təmin edilməsini təşkil etməyə borclu olan ƏƏSMN tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi isə xidmətdən imtina edir. Qazilər, savaş adamları bilmir kimə üz tutsun. Ali dövlət hakimiyyəti orqanları, hərbi qurumlar ƏƏSMN-i, ƏƏSMN, tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyini nişan verir və Qarabağ qaziləri bu "nişangahda" intihar hədəfinə çevrilirlər. Axı belə xidmət olmaz, əlilliyi olan şəxsləri, şəhid ailələrini, ümumiyyətlə, sosial xidmətə ehtiyacı olan şəxsləri konkret xidmət göstərilməsi maraqlandırır, bu xidməti kimin, hansı dövlət qurumunun göstərməsi yox! Xidmətdən imtinanı Nazirlər



Kabinetinin (NK) qərarı ilə əsassız "əsaslandırın" SXA-nın məsul şəxsləri unudurlar ki, ölkədə ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik olan qanun - Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasıdır və NK-nın qərarı Prezident fərmanından, qanundan üstün ola bilməz: normativ- hüquqi aktların tətbiq edilməsi zamanı daha üstün qüvvəyə malik olan akt tətbiq edilir! Sosial Xidmətlər Agentliyinin Nizamnaməsinin 3.1.12 maddəsində doğrulanıb ki, qanunda və digər normativ - hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş hallarda vətəndaşların sanatoriya-kurort putyovkaları (yollayışları) ilə təmin edilməsini TƏŞKİL ETMƏK SXA-nın görevidir. Bu o deməkdir ki, putyovka ilə təmin olunmanın hansı qurumun üzərinə düşməsinə baxmayaraq, bu təminatın TƏŞKİL EDİLMƏSİ VƏZİFƏSİ SOSIAL XİDMƏTLƏR AGENTLİYİNİN üzərinə qoyulub. Əlilliyi olan şəxslərə gəldikdə isə sözügedən nizamnamənin 3.1.11 maddəsində doğrulanıb ki, əlilliyi olan şəxslərin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların reabilitasiya müəssisələrində reabilitasiyası ilə bağlı tədbirlər görmək SXA-nın vəzifələrindəndir. Bu Konstitusiya, bu qanun, bu prezident fərmanı, bu da SXA-nın vəzifəsinin icrasından imtinası! Yayın "oğlan" çağında Şuşanı diş - dırnağı ilə QAZANAN QAZI OGULLARIN istirahət, reabilitasiya, sanatoriya - kurort hüquqlarından imtina edilir! Elə bu özbaşınalığın sonucudur ki, qazilər intihar növbəsinə dayanıblar, birinci dərəcəli əlillərin növbədən-kürə intihar hüququ da tanınmır!

Ədalət adına qeyd edək ki, millət vəkili Səttar Möhbəliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının (AHİK) və tabeliyindəki həmkarlar komitələrinin əlilliyi olan savaş adamlarının sanatoriya-kurort putyovkaları ilə təmin olunmalarında rolları böyükdür. Onu da vur-

ğulayaq ki, iş yerləri olan qazilər, əlil və şəhid ailələri də çox deyil axı! Bəs ƏƏSMN və tabeliyindəki qurumlar, özəlliklə, Sosial Xidmətlər Agentliyi nədən ötrüdü? Hətta AHİK-dən konkret şəxsin adına ƏƏSMN-ə göndərilən sanatoriya-kurort yollayışına görə əlilliyi olan şəxsdən ödəniş tələb edilməsi də faktıdır. Gerçəkdə ƏƏSMN özü AHİK-dən putyovkalar (yollayışlar) alıb əlilliyi olan şəxslərə, sosial xidmətə ehtiyacı olan vətəndaşlara verməklə onların istirahətini təmin etməyə borcludur.

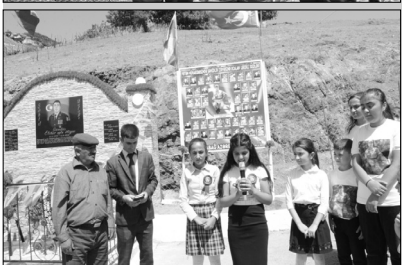
Hərbi qurumların, güc strukturlarının da özlərinin Qarabağ qazilərini, veteranlarını sanatoriya-kurort putyovkaları ilə təmin etməkdə hüquqla, qanunla nəzərdə tutulan qaydada imkanları olsa da, sosial-tibbi xidmət göstərilməsindən imtina edirlər. Bu qurumların başlıca imtina bəhanəsi pensiya - müavinət təminatının 2007-ci ildən ƏƏSMN tabeliyində DSMF-ə verilməsindən qaynaqlanır. Bu bəhanənin elə bəhanədən başqa bir şey olmadığı göz qabağındadır. Axı DSMF-ə pensiya və müavinətlərin ödənilməsi vəzifəsi keçib, sosial - tibbi xidmət göstərilməsi "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü maddəsinin tələbidir. Eyni zamanda, hərbi-güc qurumları keçmiş əməkdaşlarına (müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olanlardan başqa) sosial-tibbi xidmətdən imtina edə-cəklərsə, onda çoxsaylı ştatlı olan sosial-tibbi xidmət, maliyyə şöbələri, (baş) idarələri nədən ötrüdü? Elə bu xidmətlər də DSMF-ə verilsə, həm büdcəyə yük düşməz, həm də xidmətdən imtinaya bəhanə olmaz.

Hələ ki, əlilliyi olan şəxslər, şəhid ailələri, qazilər hərbi-güc qurumları ilə ƏƏSMN-in arasında xidmətdən ikili imtina ilə hüquqsuz durumdadırlar. Yay isə bitmək üzrədir...

Məğrur BƏDƏLSOY



Zümrüməsi zəfər nəğməli...



İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusunun şanlı qələbəsində şərafətli yeri olan qəhrəmanlardan biri də Gündüz Etibar oğlu Əliyevdir. Lerik rayonunun Loda kəndində boya-başa çatan bu Vətən sevdalısı müqəddəs bir yolda şəhid olanda ömrünün on səkkizinci ilini yaşayırdı. O, Vətəninə canından əziz tutmaqla gələcək nəsillərə örnek olacaq bir tarix yazıb getdi. Milyonların ürəyində yuva qurduğu kimi, dövlət də Gündüzün döyüş meydanında göstərdiyi qəhrəmanlığını unutmadı. Qalib şəhidimiz ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə" və digər medallara layiq görüldü.

Qısa həyat yolu yurduna, millətə məhəbbət mücəssməsinə döən qəhrəman Gündüzün adı bir an belə lodalıların dilindən düşmür. Doğma kəndində onun xatirəsinə bulaq kompleksi də inşa edilibdir. Açılişına yüzlərlə ziyarətçi gələn bulaq kompleksinin üzərindən örtük Lerik Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının səlahiyyətlərini icra edən Cəlil Baxşiyev, Milli Məclisin deputatı İqbal Məmmədov, şəhid valideynləri tərəfindən götürüldü və önünə düzülen gül-çiçək dəstələrini sayı bilinmədi. Zümrüməsi zəfər nəğməli saf bulaq suyundan içlərin qəlbini qürur duyğular aldı. Bu sudan içə-içə sanki qəhrəman oğlunu öz bağrına basırdılar. Bir anın içində hər kəs uca dağların döşünə sığınan Loda kəndinin qartallı qayalarına dönüb şəhid oğluna doğru ucalırdı...

Tədbirin rəsmi hissəsində birinci sözü rayon icra hakimiyyəti başçısının səlahiyyətlərini icra edən Cəlil Baxşiyev dedi:

- Vətən müharibəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müzəffər Ordumuz 30 il düşmən əsarətində qalan əzəli yurd yerimiz olan Qarabağı 44 günə azad etdi. Bu möhtəşəm Zəfəri qəhrəman Vətən oğulların qanı, canı bahasına qazandıq. Xalqımız onların adlarını əziz tutmaqla, xatirələrini həmişə ehtiramla yad edir. Fəqət, şəhidlər ürəklərdə yaşamaqla, heç vaxt ölmürlər. Onların müqəddəs ruhları elə azad etdikləri Vətən səmasında dolaşır, o cümlədən Gündüz Əliyevin də...

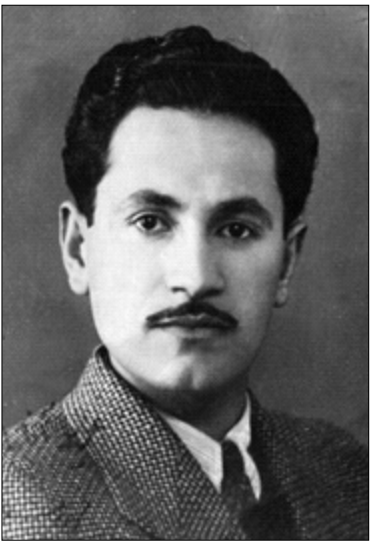
"18 yaşında Vətən naminə canından keçən Gündüz Əliyev bulaq kompleksinin tikintisində əziyyəti olan hər kəsə təşəkkürümü bildirirəm. İkinci Qarabağ müharibəsində xalq-iqtidar birliyi və Müzəffər Azərbaycan Ordusunun rəşadəti hesabına möhtəşəm qələbə əldə etdik. Hərbi əməliyyatlarda Lerikin qəhrəman övladların şücaəti, misilsiz rəşadəti hamımızı qürur gətirir, onların həyat yolunu, qəhrəmanlıq nümunələrini öyrənmək və təbliğ etmək bizim müqəddəs borcumuzdur", - bu fikirləri isə mərasimə qatılan Milli Məclisin deputatı İqbal Məmmədov çıxışda söylədi.

Şəhidin atası Etibar Əliyev, ona dərs deyən Əziz müəllim, döyüş yoldaşı Amil Novxanlı Gündüzün doğma Azərbaycana əsl övlad məhəbbətindən, dostu sədaqətindən, insanlığa, həyata olan sevgisindən, haqq savaşımızda göstərdiyi hünərindən qürurla danışdılar, eləcə ölkədə şəhid ailələrinə, müharibə veteranlara göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq etdilər.

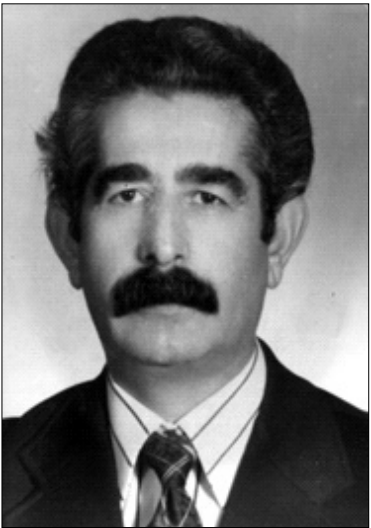
Tədbirin axırında şəhidlərə və Vətən müharibəsində qələbəyə həsr olunmuş şərlər məktəblilərin ifasında dalğa-dalğa ətrafa yayıldı.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Fədakarlığınız nəticəsiz qalmayıb. Məsləkinizlə, mübarizə əzmınız və şəhadətinizlə yandırdığınız milli azadlıq məşəli bu gün sizin yolunuzu davam etdirən milyonlarla türk ərənlərinin ürəyində alovlanaraq azadlıq yoluna nur saçmaqla türkün milli azadlığını addım-addım yaxınlaşdırır.



Firidun Qəni oğlu İbrahimi



Ənuşirəvan Qəni oğlu İbrahimi

Obyektiv mülkiyyət, bölgü və əmək haqqının Ənuşirəvan İbrahimi qanunları

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Beləliklə, sosializm iqtisadi sisteminin kapitalist iqtisadi sistemindən əsas fərqləri bunlardır.

1. Vətəndaş anadan olduğu gündən onu milli mülkiyyətin bir hissəsini ictimailəşdirərək bu ictimai mülkiyyət vasitəsilə onun cəmiyyətdə rəsmən qəbul edilmiş minimum istehlak zənbilinin dəyəri çərçivəsində gəlir gətirən mülkiyyətlə (kapitala) təmin etməklə yanaşı, ona cəmiyyətdə qəbul edilmiş minimum yaşayış norma-

Başar övladının hürriyyət və istiqlalı

Ənuşirəvan İbrahimi qanunları və Firidun İbrahimi Anayasası!

sına müvafiq mənzil və ya torpaq sahəsi verilir.

2. Mülkiyyətsiz vətəndaşlar yetkinlik yaşına çatanda hər kəsi qabiliyyətinə görə sahibkarlıqla məşğul olmasını təmin etmək üçün onlara qanunla müəyyən edilən miqdarda, qeyd-şərtsiz. əvəzi ödənilmədən ilkin (start) kapitalı verilmiş mexanizmləri fəaliyyət göstərir.

3. Bu və ya digər səbəbdən müflisləşmiş sahibkarları yenidən sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb etmək üçün onlara aşağı tarif dərəcəsi ilə kredit verilməsi mexanizmləri fəaliyyət göstərir.

4. Cəmiyyət üçün strateji əhəmiyyəti olan sahələrə kapital qoyuluşunun təmin edilməsi məqsədilə sahibkarlara bu sahələrə əlavə kapital qoyuluşu üçün faizsiz kreditlər verilməsi mexanizmləri fəaliyyət göstərir.

5. Ayri-ayrı sahibkarların maliyyələşdirmək imkanından xaric olub cəmiyyət üçün zəruri, strateji əhəmiyyəti olan istehsal, ticarət və digər xidmət obyektlərini milli büdcədən maliyyələşdirərək onların işlək vəziyyətdə aksiyalaşdırılıb vətəndaşların mövcudluğunu təmin etmək, ilkin kapital kimi onlara əvəzi ödənilmədən verilməsi və vətəndaşlara satılması mexanizmləri fəaliyyət göstərir.

Əgər ilk üç mexanizm istehsalçının (vətəndaşın) mövcudluğunu və sahibkarlıq fəaliyyətini təmin etməyə görədirsə, sonrakı iki mexanizm sahibkarlığın inkişaf edərək azad sahibkarlığa çevrilməsinə və cəmiyyətdəki iqtisadi prosesləri dövlətin iqtisadi üsullarla idarə etməsinə xidmət edir.

Bu gün həтта dünyanın elmi ictimaiyyətinin belə bütövlükdə hər bir iqtisadi-ictimai quruluşun əsas və həlledici elementi olan mülkiyyətin tərkib hissələri, obyektiv Mülkiyyət, Bölgü,

Əmək Haqqının Ənuşirəvan İbrahimi qanunlarını, istehsal üsulunu qurmaq və onu necə dəyişdirilməsi haqqında elmi bilgisi olmadığından cəmiyyətdə mövcud olan və yeni yaranan iqtisadi, ictimai ziddiyyətlərin sivil yolla necə həll edilməli olduğunu da müəyyən etmək çətin olur. Hər bir cəmiyyətin ziddiyyətlər, toqquşmalar içərisində çalxalanmaqla inkişafdan geri qalmasının əsas

tisadi azadlığı.

Bölgü qanunu: $F = (P + H + V + T + Z + I + U + C)$

burada F - istehsal olunan əmtənin dəyəri;

P - bilavasitə istehsalçının əməyinin ilkin dəyərinin iş qüvvəsinin təkrar istehsalına zəruri olan hissəsi, başqa sözlə istehsalçının qul hüququnda mövcudluğunu təmin edən dəyər;

H - bilavasitə istehsalçının

ğuna zəruri olan hissəsi;

V - bilavasitə istehsalçının əməyinin satış qiymətinə bərabər olan ilkin dəyəri;

T - izafi dəyərin bilavasitə istehsalçının şəxsi istehlak tələbatına zəruri olan hissəsi;

Z - şəxsi istehlak tələbatından artıq olan əlavə izafi dəyər.

Mülkiyyət qanunun elementlərinin sahibkar və istehsalçı arasında gedən bölgüsündə dəyişiklik bölgü qanununda da dərhal öz əksini tapır. Yeni istehsal olunan məhsulun dəyəri sahibkar ilə istehsalçı arasında mülkiyyət elementlərinin dəyişdiyi nisbətə bölünür.

Cəmiyyətin iqtisadi sisteminə baş verən hər hansı bir köklü dəyişiklik onun ictimai sisteminə həndəsi silsilə effekti ilə əks olunduğuna görə bu dəyişikliklər ictimai sistemdə də nəzərə alınmalıdır.

Belə ki, cəmiyyətin iqtisadi, inzibati, hüquqi, sosial təminat və digər sistemləri üzvü surətdə birləşmiş vahid mexanizmlər toplusu olduğundan onların mahiyyəti eyni olmalıdır. Bunların ən azından biri, onların ümumi mahiyyətinə uyğun gəlmədikdə bütövlükdə sistemin normal fəaliyyət göstərməsi imkansızdır.

Bütün bunları və bunlardan xeyli çox məsələləri cəmiyyət üzvlərinin daha çox hissəsinin anlaması üçün Turan dövlətinin yaradılmasının hazırlıq və keçid mərhələsi ilə yanaşı Turan dövlətinin Anayasası olmaqda iddialı olan "Turan dövlətinin Firidun İbrahimi Anayasasının" əsas müddələrinin qısa şərhini də oxucuya təqdim edirəm.

Turan dövlətinin Firidun İbrahimi Anayasasının əsas müddələrinin şərh

(Ardı var)

Şapur QASIMI

Bu gün həтта dünyanın elmi ictimaiyyətinin belə bütövlükdə hər bir iqtisadi-ictimai quruluşun əsas və həlledici elementi olan mülkiyyətin tərkib hissələri, obyektiv Mülkiyyət, Bölgü, Əmək Haqqının Ənuşirəvan İbrahimi qanunlarını, istehsal üsulunu qurmaq və onu necə dəyişdirilməsi haqqında elmi bilgisi olmadığından cəmiyyətdə mövcud olan və yeni yaranan iqtisadi, ictimai ziddiyyətlərin sivil yolla necə həll edilməli olduğunu da müəyyən etmək çətin olur...

və başlıca səbəblərdən biri də budur. Məqalənin həcmi imkan vermədiyindən mən ancaq məzmununu kəşf etdiyim obyektiv "Mülkiyyət, Bölgü və Əmək Haqqının Ənuşirəvan İbrahimi Qanunları"nı elmi ictimaiyyətin nəzərinə çatdırıram. Ən azından iqtisadçı alimlər mülkiyyət elementlərinin sahibkar ilə mizdolu arasında bölüşdürülməsi nisbəti dəyişdikcə istehsal üsulunun, yeni cəmiyyətin iqtisadi sisteminin mahiyyət etibarilə necə dəyişdiyini anlama biləcəklər.

Obyektiv Mülkiyyət Bölgü və Əmək Haqqı iqtisadi Ənuşirəvani İbrahimi qanunlarının məzmunu və formulası aşağıdakı kimidir.

Mülkiyyət qanunu: $M = (L + D + A + B + K)$

burada M - mülkiyyət;

L - iş qüvvəsi;

D - istehsalçının özünün inzibati azadlığı;

A - istehsalçının əməyinin inzibati azadlığı

B - istehsalçının əməyinin iqtisadi azadlığı;

K - istehsalçının özünün iqtisadi azadlığı.

əməyinin ilkin dəyərinin təhkimli statusunda mövcudluğunu təmin edən hissəsi;

V - bilavasitə istehsalçının əməyinin ilkin dəyərinin onun satış qiymətinə bərabər olan hissəsi;

T - izafi dəyərin şəxsi istehlaka zəruri olan hissəsi;

Z - şəxsi istehlak tələbatından artıq olan əlavə izafi dəyər;

I - istehsal vasitələrinin ilkin dəyəri;

U - izafi dəyərin istehsal vasitələrinin geniş təkrar istehsalına zəruri olan hissəsi;

C - istehsal vasitələrinin geniş təkrar istehsalına tələbatından artıq olan əlavə izafi dəyər.

Əmək Haqqı qanunu: $J = (P + H + V + T + Z)$

J - bilavasitə istehsalçının əmək haqqı;

P - bilavasitə istehsalçının əməyinin ilkin dəyərinin onun qul hüququnda mövcudluğuna zəruri olan hissəsi.

H - bilavasitə istehsalçının əməyinin ilkin dəyərinin onun təhkimli statusunda mövcudlu-

Bəşəriyyətin ruhaniyyətə açıq olduğunu keçdiyi yol olduqca mürəkkəb, keşməkeşli tarixlərlə gəlişmişdir. Gələncəyə olaraq, ruhani dünyabaxış yaradıcıları öz yaratdıqlarının sorğulanmasını istəməmişlər. Çünkü mücərrəd (genel) məsələlərin aydınlaşdırılması bir çox yönəldə çətin, bəzən isə olumsuz olmuşdur. Bu üzəndən əgər tanrısal məsələlər ən incə ayrıntılarına qədər sorğulanmağa açıq olarsa, bəri başdan qəbul olunması sual altına düşər. Çünkü çoxsaylı subyektiv baxışlar, düşüncələr ortaya gələr, bu da çaşdırıcılığa, inamın, inanmanın sarsılmasına nədən ola bilər. Bununla belə, dünyabaxış yayılandan sonra onun irəli sürdüyü ideya-prinsipləri ayrı-ayrı düşüncə adamları, qaçılmaz olaraq (labüd şəkildə), öyrənməyə, araşdırmağa başlayırlar. Ələşdirmələr artdıqca şübhələr çoxalır, dərəcələr çətinləşir. Sonucda fərqli yanaşmalar yeni təriqətləri ortaya çıxarır. Bundan sonra da yeni təriqətlərin ələşdirmələri meydana çıxır. Beləcə axtarışlar davam edir.

(Əvvəli ötən sayımızda)

İndi qayıdaq Allahın "ölüləri dirildəcəyi" deyəlişinə. Nəsiminin də, Asif Atanın da dedikləri bir-birinə çox yaxındır. Yeni ölənlər yoxa çevrilməyəcək, Doğa ilə (təbiətə) birgə oyanacaq. Bunu İslam, ya Xristianlıq dünyagörüşləri belə deyirlər: "Allah ölüləri dirildəcək, sonra da sorğulayacaq". Ölü dirilməz, öncəki biçim, olduğu kimi, geri qayıtmaz. Nə də onlar yaşantılarının əyri-liklərinə, düzlüklərinə görə, öləndən sonra sorğulanmaz. Dini dünyagörüşlər buna ilahi ədalətin bərpası kimi anlam verirlər. (Bu qonuya sonrakı bölmədə geniş toxunacağıq). Allahın ölüləri dirildəcəyi məsələsi, bir az öncə vurğuladığımız biliyin (torpağa gömülən bədənin Doğa ilə birgə oyanacağı bilgisinin) hərfi anlamda ölünün dirilməsi kimi qəbul olunmasıdır. Əslində biliyin dəyişdirilməsi (təhrif olunması), xurafatlaşdırılmasıdır.

Hürrüfili baxışında "maddi olan - əbədidir" deyiliş var. Bu baxış da bütöv şəkildə özünü doğrultmur. Belə ki, heç bir cisim olduğu biçimdə əbədi qala bilməz. Hər bir cisim paralanır, parçalanır, dağılır. Sonra Doğa ilə birgə oyanır, hissələri ilə yenidən həyata qayıdır. Ancaq dinin dediyi kimi, Hinkir-Minkirin məhkəməsinə getmir, həyatın öz mühakiməsinə, sınağına qayıdır. Hürrüfilərdə biçimin əbədiyyəti tən tutulması - Doğanın ilahiləşdirilməsindən qaynaqlanır. Bu baxışa görə, ilahi olan Doğa, öləri, keçici ola bilməz. Əslində genel an-



Ölüm mütləq yoxluq deyil



Soylu Atalı

lamda götürəndə Doğa əbədidir, ancaq Doğadakılar əbədi deyil, parçalanır, dağılırlar. Sadəcə yoxa çevrilmirlər. Bilimin də dedişi kimi, bir şəkildən başqa şəkildə düşürlər. Yeni şəklini dəyişən biçimə əbədi demək olmaz. Asif Atanın fəlsəfəsinin açıqlasaq, biçimin Mənası əbədidir, özü yox. Məna yeni biçimlərdə görsənir gəlir - biçimləri ilə əbədi yenilənir. Doğanın genel anlamda əbədi götürmək də Doğanın Mənasının əbədi olması deməkdir.

Bəs bədənin (cism) parçalanandan, dağıldandan sonra Doğa ilə birgə oyanması insana hansı nikbinliyi verir?! Axı cisim öncəki biçiminə qayıtmır. Dini dünyagörüşlərdə yalançı vədlərlə ümid yaradılır. deyilir, Allah ölüləri yenidən dirildəcək. Əslində heç kim buna sonacan sevinmir. Çünkü dinə tapınanlardan heç kim bilmir ki, yeni ömrünü cənnətdəmi davam edəcək, cəhənnəmdəmi. Ondən nələr soruşulacaq, o, özünün öncəki ömrünü cənnət tələblərinə uyğunmu yaşayıb, tərsi yaşayıb?! Yaxşı davranışları ilə yanaşı, nə vaxtsa uyğun olmayan davranışları, yaşıntıları da olubmu?! Tərəzinin hansı gözü ağır gələcək?! Allah mərhəmət göstərəcəkmi?! Bu kimi dolaşmaq suallarının içində insan

gələcəyə ümidlə baxmır. Ancaq həm də, gerçək yaşamında üz-ələşdiyi haqsızlıqlara, ədalətsizliklərə görə Axirət dünyasında onun həyfinin alınacağını düşünüb yalançı təsəlli tapır.

Biz dedik, tanrısal məsələlərə aydınlıq gətirmək olduqca çətin gedilərdir. Bilimdən fərqli olaraq, bu məsələdə hər şeyi hazır bilgiyə çevirib ortaya qoymaq olumsuzdur. Bütün verilən mücərrəd bilgiler də, dərk sürəcinə yardım etmək üçündür. Tanrısal bilgilərin axırı kimi gerçək təsvirlərlə göstərilməsi zor olduğundan dolğun təsəvvürlər də birdən-birə yaranmır. Ancaq təsəvvürlər nə qədər dolğunlaşsa da, Mütləqi sözlə sığdırmaq olmur. Mütləqi sözlə deyil, Ruhla bütöv ifadə etmək olur. Çünkü Ruh Mütləqə qovuşa bilər. İnandırıcı Söz də, - Ruhun qovuşmasından sonra başlayır. Qovuşma - Dərk etmə deməkdir. Dinlərdə Ruhun Allaha qovuşması yoxdur, ən yaxşı halda, Allahın cənnətinə düşməsi var. Ona görə dinlərdə Allahı dərk etməkdən söhbət getmir. Hətta bu, olumsuz sayılır. "Allahın işinə qarışma" demək də dərk sürəcinə çıxdanc edir. Asif Atanın fəlsəfəsinə görə Mütləq (Allah anlamı) dərk olunandır. Dərk olunmasa, Ruhun kamilləşməsi baş tutmaz. Ataya görə Ruh - İnam, İdrak, Mənevə, İradə Birliyi. Bu Birliyin Mütləq səviyyəsi yarananda kamillikdən danışmaq olur. Bu Birlik Mütləqləşməyə Mütləqin varlığına inam sual altına düşə bilər. Bizə görə kamillik elə Mütləqi dərk etməkdir. İnsan Mütləqi dərk eləmə, yaşamında eybəcərliklərə yol açmaz. Dünyanın gedişi, həyatın biçimi İnsaniləşər, gözəlliklər əməllərə qonar.

Dindarın Allaha inamı naşı inamdır, kamilləşməyən ömrün inamıdır. Doğrudur, insanda

İnam birinci koşuldur (ilkidir), bu danılmazdır. Yeni insan müqəddəsliyə, ucalığa yetmədən də, başqa sözlə, dərk etmədən də inana bilər. Öncə inam başlayır. Ancaq ilkin düzeydə (ibtidai səviyyədə) dayanıb qalarsa, dərk etmək ucalığına yetməzsə inam tükənər, inamsızlığa çevrilər. İnandığın həqiqət ömrə gəlməzsə, davranışlarda, əməllərdə yaşamazsa etki gücünü azaldar. Bir sözlə, naşı inam naşı şübhələrə yol açar. Ancaq həqiqət ömürlərdə yaşayarsa, daha dərindən dərk olunar, dərk olunduqca yaşamda daha dolğun ifadə oluna bilər. Bütün bunlar yoxdursa, dindarın Allaha yanaşmasında sevgi deyil, qorxu yer tutur. Yeni onun Allaha inamını qorxu yaşadar, sevgi yox. Qorxunun yaratdığı inam həyatda xeyirə yol açmaz. Başqa sözlə, qorxaq inam Xeyiri var edə bilməz. Sevdalı İnam - dərk edən inamdır - Xeyirlə doğrulaşan, Xeyiri yaşadan inamdır. Buna isə dindar yetmir, çünkü Allahı dərk etmək sürəcindən uzaq tutulur.

Yuxarıda dedik, Söz Ruhun Mütləqə qovuşmasından sonra başlayır. Yeni Mütləqi dərk etməsən, onun haqqında uca söz söyləyə bilməzsən, onu uydurarsan, təhrif edərsən, xurafata çevirərsən. Ona görə dindar Allah haqqında danışanda onu ən çox qorxunc, cəzaçı, ya da mərhəmətli bir obraz kimi canlandırır adama bənzədir. Yeni uydurur, təhrif edir. Mütləq insanda var, insan Ruh araclığı ilə (vasitəsilə) kamilləşə - Mütləqləşə bilər. Bu zaman insani kamilliklərdən danışmaq Mütləqdən danışmaq anlamına gəlir. Mütləq insanda yaşayır, var olur, ancaq insanda başa çatmır, nə də tək insan varlığı ilə məhdudlaşmır. Dindar isə Allahı insanda görmür, insandan qıraqla, ancaq davranışları

ilə insana bənzəyən bir qüvvə kimi təsəvvür edir, o cür də təsvir edir. Dindarın təsəvvüründə Allah insan kimi danışır, görür, qəzəblənir, ancaq transsəndentaldır, insanüstüdür, dünyaüstüdür. Bu təsəvvürlə yanaşanda Allah tez-tez dəyişir, gah qəzəbli olur, gah mərhəmətli olur, gah nəzarət edir, gah elçatmaz, ünyetməz bir uzaqlıqda mövcud olur. Bizə görə dəyişmək nisbiləşmək deməkdir. Nisbi nə varsa ölümlüdür. Dindarın təsəvvüründə Allah əzəlliliyini, əbədiyyəti itirir. Mütləqin insanda yaşaması, ancaq insanla məhdudlaşmaması isə onun dəyişənliyi deyil, sonsuzluğudur. Dünyada olan Mütləq, elə insanda olan Mütləqdür. Dünyalıq insanda yaşayan insanlıq çalarındır, keyfiyyətdir. Dünyalıq isə yalnız insanlıq çaları deyil, dərin, geniş çalarlarla zəngindir, Bütövdür.

Mütləqə dərk özünüdərkə bağlıdır. Özünüdərk, əslində özündəki Mütləqi dərkdir. İnsan ruhani varlıqdır, o özündə Mütləq gəzdirir. Özünüdərk - özündə özündən yüksək olanı dərk etməkdir.

İnsanın xarakterini, xassələrini öyrənirlər. Öyrəndiklərini də insanın özünə öyrədirlər. Bu yanaşmanın adına psixologiya deyirlər. Bu, özünüdərk prosesi üçün bəsit bir yanaşmadır. İnsanın xarakteri, xassələri mahiyyətindən çox aşağıdır. Bu açıdan yanaşanda psixologiya insana çatmır. Psixologiya insanı temperament qəlibinə salır, bu qəlibdə qiymətləndirir. Temperamentlərlə bioloji olanaqlarını aşmayan insanı öyrənmək olar, kamilləşməni öyrənmək olmaz. Kamillik özündəki ideala yətməkdir. İdeal olanaqda (imkanda) olan bütövlükdür. İnsanı temperament qəlibində öyrənmək, onu idealdan ayırmaqdır. İnsanda reallığı görürlər, ideali görmürlər. Realıq, ən yaxşı halda, nisbi gerçəkləşmiş idealdır. Öz ömründə ideali realığa çevirmək insanın başlıca işi olmalıdır. Ancaq idealın reallığa çevrilməsində insanın özünüdərk prosesi durmasa ideal gerçəkləşməz, ya da nisbi gerçəkləşər. Realıq məzmununu itirər. Əxlaqi, mənevə pozuntularla başa gələn pis realıq oluşar. Deməli, idealın gerçəkləşməsi üçün, həyatda yaşaması üçün dərk olunmalıdır...

Yuxarıda vurğuladığımız, bir çox qədim xalqlarda (Mesopotomiya - Şumer, Babil, Assur, qədim Mısır) ölüm-həyat məsələsi ilə bağlı bilgilər doğrulmadığına görə xurafata meyillənmişdir. Ölən torpağa gömündə onunla birgə nələrsə gömmək ölümsüzlük axtarışının yanlış sonuca varması idi. Həyatın başqa bir dünyada davam etməsinə inam, dediyimiz kimi, insanın ölümlə barışmaq istəməməsinin göstəricisidir. Mahiyyətə bədənin hissələri ilə yənidən yaşama qayıtması ilə bağlı bilgidir. Yeni biz məsələyə inamın xurafata varması kimi baxsaq da, olayın etkisindən hansısa doğru bilgi də bula bilir. Bilqamıs dastanında Bilqamısın "Dirilik Çiçəyi" axtarması, Xızırın "Dirilik Suyu" tapıb ölümsüzlük qazanması kimi söyləmlər (rəvayətlər) də, ölüme etirazdan doğan yanaşmalardır.

(Ardı var)

// Türkiyənin 30 iyun - 4 iyul 2020-ci il tarixli sayında "Sabir Rüstəmxanlı: İranın Azərbaycandakı təxribatları açıq təhdiddir" başlıqlı yazı diqqətimi çəkdi. Müsahibənin əvvəlində S.Rüstəmxanlı fikrini bir qədər yumşaq ifadə etsə də Rusiya və İranın Azərbaycana olan münasibətlərinin heç də dost məzmunlu olmadığını, xüsusilə İranın həm Azərbaycan Respublikasına, həm də İranda olan türklərə qarşı düşmən münasibəti sərgiləməsini obyektiv olaraq qısa da olsa təsvir edir. Hətta İranda təhsil almış Azərbaycan vətəndaşlarının vasitəsilə İranın gizli, aşkar təxribatla məşğul olaraq, onu genişləndirməyə çalışdığını da dilə gətirir və bunun bizim üçün ciddi təhlükə olduğunu da qeyd edir.

S.Rüstəmxanlının müsahibəsində qaranlığa gedən, daha doğrusu, qaranlığa aparın yol, onun Azərbaycanın dünyəvi dövlət olduğunu vurğulayandan sonra başlanır. O deyir: "Azərbaycan dünyəvi dövlətdir, burada dinin öz yeri var, dini dövlətimiz qoruyur, inkişaf etdirir. Azərbaycan dövlət başçısı hara gedirsə, hökmən məscidlərə baş çəkir. Burada din qorunur, yeni-yeni məscidlər tikilir, təmir olunur. Amma din siyasətə qarışmalı deyil, dövlət siyasəti ayrıdır. Lakin İran din pərdəsi altında ciddi fars şovinist siyasəti yeridir".

Əslində S.Rüstəmxanlının müsahibəsinin bu hissəsində heç bir xəyata yol vermədən Azərbaycan dövlətinin və onun başçısının dinə münasibətini çox dəqiq ifadə edir. Pis olan cəhət isə odur ki, İranın din pərdəsi altında nəinki ölkə daxilində fars şovinist siyasəti, eləcə də qonşu müsəlman ölkələrə qarşı hərbi-eksponzionist siyasət yeritdiyi halda, fars şovinizminin qarşısında özünə bəraət qazandırmaq istəyən günahkar tərəf kimi özünün dünyəvi dövlətinin yeni məscidlər tikməsi, dini inkişaf etdirməsindən danışır. Birincisi, dövlət başçısının hara getmə məscidə baş çəkməsinin dövlətlərarası münasibətlərə heç bir aidiyyəti yoxdur. Hər bir sırasıyla vəgəndəş kimi məscidə, kilşəyə və daha harasa baş çəkməsi onun şəxsi hüququdur və başqa heç kəsə dəxli yoxdur.

İkincisi, din dövlətdən ayrı olduğundan dövlətin dini xüsusi qorumaq öhdəliyi də yoxdur. Dinin dövlətdə bir ictimai təşkilat olaraq mövcudluğu başqa ictimai təşkilatlar haqqında qanunla və bu qanunun məzmunu, çərçivəsi, qaydaları ilə qoruna bilər. Ayrı-ayrı dini mənsubiyyəti olan vətəndaşlar da qanunvericilikdə vicdan azadlığı məzmunu, çərçivəsi və qaydasında qorunmalıdır və qorunur da.

Üçüncüsü, dövlətin dini inkişaf etdirməsi məsələsinə gəldikdə isə ölkədə millətin və dövlətin gələcəyi olan uşaqların Mədəin xarabalıqlarına oxşayıb bəzən ilanların da şagirdləri birgə müəllimə qulaq asmaq iddiasında olduğu məktəblərin yetərincə olduğu, illərlə öz təmirini "dövlət büdcəsindən pul ayrılması" gözələdiyi halda hansı hesab və məntiqə dünyəvi dövlət öz büdcəsi

Xalq şairi xalqı hansı faciələrə sürükləyir?



hesabına yeni məscidlər, dini tədris edən məktəblər, universitet və s. tikib maliyyələşdirməlidir? Bu ilk növbədə ölkə konstitusiyasına, qanunvericiliyinə zidd olub, cinayət məsuliyyəti yaradan haldır. Millətin vəkili, xalqın şairi millətin, xalqın bu problemlərini kənara qoyub milləti, dövləti, deməli, bütün Azərbaycan vətəndaşlarını fars, ərəb köləliyinə sürüyən "yeni-yeni" təmtəraqlı, bahalı məscidlərin tikilməsi ilə öyünüb, kimlərin qarşısında bəraət qazanmaq istəyir? O, bunları deyərək kimin şairi, kimin vəkili olduğunu, ən azı isə olmalı olduğunu fərqləndirmir? Müsahibə xeyli belə suallar doğurur.

Dördüncüsü, hər hansı bir dünyəvi dövlət dini inkişaf etdirirsə, deməli cəmiyyətdə dindarların sayını çoxaltmaqla gələcəkdə ölkədə üsyan, referendum, hərbi çevriliş və s. vasitəsilə mövcud dünyəvi dövlətin məhv edilib, onun şəriət qanunları ilə idarə edilən dini dövlət qurulması üçün obyektiv şərait hazırlamış olur. İranın Azərbaycanda şüəlik qorunmalıdır, Allahı təhqir edənlər və s. bəhanələr ilə Azərbaycan Respublikasına təzyiq göstərməsinin əsil səbəbi məhz Azərbaycanda ictimai proseslərin dini dövlət yaradılması üçün belə bir münbit şəraitin yaradılması istiqamətində inkişaf etməsinə nail olmaqdan ibarətdir.

Belə ki, ölkədə dini dövlətin yaranması ilk növbədə milli şüurun neytrallaşması labüd edərək, ölkə rəhbərliyini və onun əhalisini İranın bir çox ərəb ölkələrində hazırda etdiyi kimi şovinist fars milli məqsədlərinə xidmət etməyə sövq etməsinə çox asanlaşdırır. Özlərinin dövləti belə olmadığı 1274 il ərzində türk şahları və sultanlarını öz milli mənafeinə xidmət etməyə sövq edə bilməmiş farsların bu sahədə böyük təcrübəsi var, həm də damaqlarında dad qalıb.

Əslində müxtəlif millətlərin eyni dini belə, musiqiçilərin jarqonunda

desək "oranjiman" edib, müxtəlif təriqətlər icad etməklə başqa millətləri ideoloji əsarət altına alıb assimilyasiya edib özlərinin böyük, güclü millətə çevrilməsində ideoloji silah olaraq istifadə etdikləri fakt olaraq göz önündədir. Bu günün özündə belə xristianlığın "pravoslav" təriqətindən Rusiyanın, "Qri-

Müsahibəsinin yuxarıda göstərdiyim hissəsində millət vəkili Azərbaycanda son 30 ildə istər xaricdən gələn emissarların, istərsə də yerli din funksionerlərinin cəmiyyət üçün son dərəcə zərərli və təhlükəli fəaliyyətinə dövlətin barmaqarası yanaşmasının əsil səbəblərini açıqlamaqla ölkədə dinin "inkişafından" müsbət hal kimi fəxrle danışması millət vəkili şəxsi fikri və şəxsi işidir. Bunu ona böyük bir nöqsan saymaq düzgün olmazdı...

qorianlıq" təriqətindən ermənilərin, islamın şiə təriqətindən farsların hətta islamın müəllifi olan qonşu ərəb dövlətlərinə qarşı ideoloji silah kimi istifadə etməklə kifayətlənməyib altı ərəb ölkəsində böyük hərbi birləşmələr yaradıb şiəliyi qoruma şüarı ilə onları inzibati əsarət altına almaq cəhdləri ortadadır. İranın "şiə məzhəbi" şüarı ilə Şimali Azərbaycan Respublikasına təzyiq göstərməsinin məqsədi də məhz budur. Lakin bəzi insanların millətimizin, ümumiyyətlə Azərbaycan vətəndaşlarının düşmənlərimizin belə bir sadə qarmağına düşməsinin səbəbi millət vəkili dediyi kimi orada və ya burada təbiə alması deyil, onun özünün dediyi kimi beynlərinin din vasitəsilə çirkləndirərək, zehinlərində milli mənlilik şüurunun məhv edilməsidir. Milli mənlilik şüuru güclü, zehni elm ilə silahlanmış beynə, orada və ya burada təbiə almasından asılı olmayaraq heç bir dini cəfəngiyyat daxil ola bilməz. Bunu İran coğrafiyasında anadan olub, orada təhsil və təbiyə almış milyonlarla savadlı, milli mənlilik şüuru güclü olub, "Bakı-Təbriz-Ankara, biz hara farslar ha-

ra?" şüarı hayqıran soydaşlarımızın mövcudluğu da sübut edir.

Tehranın şovinist fars faşizminin təkə Şimali, Cənublu Azərbaycanda deyil, bütün dünyada, o cümlədən İran coğrafiyasında mövcud olan 52,2 milyondan çox türklə davası din davası yox, türk millətinin, türk mənliliyinin məhv edilməsidir. Şimali Azərbaycan Respublikası müstəqil dünyəvi dövlətdir və burada əhalinin mütləq əksəriyyəti dindar deyil. Tehranın müvəqqəti nəzarətində olub, şəriət qanunları ilə idarə olunan Cənubi Azərbaycanda və digər ərazilərdə Tehran rejiminin türklərə qarşı kütləvi cinayətlərinin, təhsilin, mədəniyyətinin, dilinin, türklərin öz övladlarına türk adları verilməsini, məktəblərdə şagirdlərə bir-biri ilə doğma türk dilində danışmasının qadağan edilməsi, türk uşaqlara ana dilini öyrədənləri dara çəkilməsi, ən yaxşı halda 17-20 il azadlıqdan məhrum edilərək zindanlarda işkəncələrə məruz qoyulub çürüdülməsinin yeganə səbəbi türk millətinin, türk milli mənliliyinin İran adlanan coğrafiyada məhv edilməsi məqsədidir.

Müsahibəsinin yuxarıda göstərdiyim hissəsində millət vəkili Azərbaycanda son 30 ildə istər xaricdən gələn emissarların, istərsə də yerli din funksionerlərinin cəmiyyət üçün son dərəcə zərərli və təhlükəli fəaliyyətinə dövlətin barmaqarası yanaşmasının əsil səbəblərini açıqlamaqla ölkədə dinin "inkişafından" müsbət hal kimi fəxrle danışması millət vəkili şəxsi fikri və şəxsi işidir. Bunu ona böyük bir nöqsan saymaq düzgün olmazdı...

üçün son dərəcə zərərli və təhlükəli fəaliyyətinə dövlətin barmaqarası yanaşmasının əsil səbəblərini açıqlamaqla ölkədə dinin "inkişafından" müsbət hal kimi fəxrle danışması millət vəkili şəxsi fikri və şəxsi işidir. Bunu ona böyük bir nöqsan saymaq düzgün olmazdı. Onun müsahibəsindəki "qəribəliklər" müsahibənin sonrakı hissəsindən başlanır. S.Rüstəmxanlı deyir: - "Kimlərsə aksiya keçirir, guya Azərbaycanda Allahı inkar edən var. Azərbaycanda Allaha qarşı kim çıxsa, onu kim inkar edə bilər? Bunlar guya Allahın müdafiəçiləridir, Allahı müdafiə etməyə çıxırlar? Azərbaycanda Allahı müdafiə etməyə ehtiyac yoxdur. Bunlar təxribatdır. Həm də ciddi təhlükədir". Əlbəttə ki, bu aksiyalar, təxribat və ciddi təhlükədir.

O ki qaldı Azərbaycanda allahı inkar edənlərin olub-olmamasına, ölkədə beyni, şüuru dini cəfəngiyyatlarla zəhərlənmiş insanlar yetərincədir və Allahın mövcud olması, Allah anlayışının yarandığı min illər boyunca heç bir vasitə ilə sübut olunmamış, min illər öncə yaşamış ibtidai insanların primitiv zə-

kası, şüuru ilə yaratdığı mifik bir obrazı və bu obrazın həqiqət olduğunu başqalarını inandırmaq üçün onun ətrafında yaradılmış mifik məlaikələr, cin, şeytan və s. obrazları hamı qəbul etməlidirmi? Bəşər cəmiyyətinin inkişafı tarixində cəmiyyətdə baş verən hadisə, proses və sairədən sui-istifadə edərək hakimiyyət, var-dövlət və s. qazanmış sonsuz sayda dələduzlar mövcud olmuşdur. Fransanın imperatoru olmuş Napoleon özünün "Generalın gündəliyində yazır ki, - "İsus öldükdən sonra Romadakı siyasətçilər çox tez başa düşdü ki, ondan xalqı idarə etmək üçün istifadə etmək olar və onlar İsusun allah dərəcəsinə qaldırıldılar". Allah anlayışının yaranması tarixinə nəzər saldıqda hələ ibtidai-icma dövründə insanların ətraflarında olan dağ, günəş, ay, ulduz, müxtəlif heyvan, əşyalara sitayiş etdiklərini görürük. Onların sitayiş etdikləri bu "Allahları" inanc olaraq onların boynuna heç bir öhdəlik qoymayıb. Quldarlıq quruluşu yarananda öz tələblərinə uyğun müxtəlif "allah" obrazlarının yaranmasını labüd etmişdi. Məsələn, Roma quldarlıq imperiyasında allah obrazları yerdəki həyatın prototipi olaraq od, su, müharibə, gözəllik və s. allahları olmaqla çoxallahlı sistem olaraq yaradılmışdı. Sonradan cəmiyyətdə yaranan mütləqiyyət rejimləri öz mahiyyətinə uyğun tək allahlı sistemlərə əvəz olunur. "Göydə allah, yerdə padşah", "Yer üzünün hökmüdarı" kimi ifadələr və saysız-hesabsız dəlillər ən müxtəlif allah obrazlarının məhz yerdəki həyat tərzinə uyğun olaraq insanlar tərəfindən yaradıldığını birmənalı olaraq sübut edir.

Tehranın din şüarına gəldikdə isə Azərbaycanda müəyyən sayda müsəlman əhalinin, fəaliyyət göstərən şiə məscidlərinin olduğu halda, bizim ərazilərimizin ermənilərin işğal edib 64 şiə məscidimizi yerlə yeksan edib, qalanlarında donuz saxlayan ermənilərə bu müharibədə əsas müttəfiq olub, onların sərhəddini özünə "qırmızı xətt" elan edib, İran ərazisində öz doğma milli ərazilərində yaşayan 52,2 milyondan çox türk məhv etməkdə ısrarlı olub, orada yaşayan 150 minə yaxın gəlmə xristian erməniyə dövlət büdcəsi hesabına hər şərait yaradan Tehranın ikiyaqlı emmaməlliləri hansı islam dinindən, şiəlikdən dəm vurur? Millət vəkili bütün bunları bildiyi halda hansı məntiq, hansı hesab və məqsədlə onların qarşısında günahkar qismində nəinki özünü doğrultmağa çalışır hətta millətimizi, dövlətçiliyimizi real olaraq birbaşa məhvə aparan təkliflə çıxış edir?

Öziz Nesin demişken, - "Dünyada ən karlı ticarət din ticarətidir. Sərmayəsi yalan, müştərisi cahildir?"

Bütün bunlar millət vəkili bu təklifinin səbəbini ancaq onun maraqları cəngəlliyində axtarmağa sövq edir.

(Ardı var)